Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Қишлоқ ҲАҚИҚАТИ

1990 йил 16 февраль
ЖУМА
№ 40 (4.834).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин.

ЖАДАЛ ВА ҚАТЪИЙ ҲАРАКАТЛАР ЗАРУР

М. С. ГОРБАЧЕВнинг

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ УЧИНЧИ СЕССИЯСИ ОЧИЛИШИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Ўртоқлар! СССР Олий Советининг учинчи сессиясини очар эканман, сессия кўриб чиқадиган масалаларнинг характери жиҳатидан у одатдаги парламент йиғилиши доирасидан анча кенг бўлишини тўла ишонч билан айтишни истардим. Сессияда амалга оширилиши жамиятимиз тараққиётида туб, сифат ўзгаришларига олиб келадиган қонунлар қабул қилиниши зарур. Сессиянинг мамлакат турмуши учун аҳамияти ҳам, сизлар билан бизнинг улуғвор масъулиятимиз ҳам шу билан белгиланади.

Биз ўз ишимизни бошлаётган вазиятнинг хусусиятлари тўғрисида гапирмай бўлмайди. Энг муҳими — қайта қуриш турмушнинг барча соҳаларини ва аҳоли қатламларини қамраб олиб, демократия, ошкоралик, озодлик, одамларнинг эркин фикрлаши ва ташаббус кўрсатиши жиҳатидан қаралганда кўп нарса берди. Инқилобий янгиланишга қаратилган йўл мамлакатнинг ижтимоий тараққиётини кескин жадаллаштирганлиги рад этиб бўлмайдиган фактдир.

Шу билан бирга халқ депутатларининг иккинчи съездида ҳам, партия Марказий Комитетининг пленумида ҳам таъкидланганидек, мамлакатда қайта қуриш жараёнларининг бориши, суръатлари ва натижаларидан, истеъмол бозоридаги аҳволдан, миллатлараро муаммолар кескинлашганлигидан, тартиб бўшашиб кетганлигидан норозилик пайдо бўлди ва кучаймоқда.

Ҳозир амалда жамият ўз талабида якдилдир — барча йўналишлардаги ишларни кучайтириш, ишчанлик ва масъулиятни кескин ошириш, тартиб ўрнатиш, интизомни мустаҳкамлаш зарур. Умуман, ўртоқлар, биз биринчи навбатда иқтисодиёт соҳасида жадал ва қатъий ҳаракатлар зарур бўлган марраға етиб келдик.

Халқ депутатларининг съезди иқтисодиётни соғломлаштириш юзасидан ҳукумат таклиф этган шошилинч ва истиқболга мўлжалланган тадбирларни тасдиқлади. Аммо бу тадбирлар қанчалик аҳамиятли бўлмасин, бор-йўғи программа бўлиб, унга кўра ҳукумат ҳам, унинг қарамоғидаги қуйидан то юқоригача бўлган идоралар ҳам, албатта, мамлакат меҳнат коллективлари ҳам кун сайин сабот билан иш олиб боришлари зарур.

1990 йилнинг ўтган бир ярим ойи ҳозирча хавотирлигимизни камайтирмади. Белгиланган тадбирларни амалга оширишда марказий органлар даражасида анчагина қолоқлик ва тарқоқлик содир бўлмоқда. Оддий ишчанлик етишмайди, бундай вақтда ҳеч кимнинг қўл қовуштириб ўтиришини кечириб бўлмайди. Иқтисодиётни бошқаришнинг заиф жараёни ҳозирча тўхтатилмади. Корхоналар ўртасида бевосита хўжалик алоқалари суст йўлга қўйилмоқда, монополиячиликни, гуруҳлар манфаатларини чеклаш воситалари ишга солинмаяпти. Буни эътибордан четда қолдириш мумкин эмас, ҳаракат қилиш зарур. Ҳали иқтисодий ёндашувлар ишлаб чиқилмаган жойларда эски ёндашувларни қўлланиш керак. Ўтиш даври шу билан ажралиб турадики, ҳозирги вақтда ҳар иккала ёндашувларнинг биргаликда амалга оширилишига йўл қўйиш мумкин. Бунда албатта янгиликка, олға томон ҳаракатга асосий эътибор бериш лозим.

Агар кимларгадир ваколатлар етишмаса — бундай ваколатлар берилиши тўғрисида ғамхўрлик қилиш даркор. Аммо агар маҳорат ёки шунчаки масъулият етишмаса, унда бутунлай бошқача гаплашиб олиш лозим.

Ғоят кўп нарса ҳукуматга, марказий органларга сўзсиз боғлиқдир. Бироқ, белгиланган программанинг бажарилиши учун, айниқса, озиқ-овқат маҳсулотлари, енгил ва озиқ-овқат саноати, хизмат кўрсатиш, транспорт, савдо соҳаси — аҳолининг кундалик эҳтиёжларига тааллуқли барча соҳаларда жуда катта масъулият республика, маҳаллий органлар зиммасига тушади.

Жойлардаги кадрларимиз тайёрга айёрлик кайфиятларидан секинлик билан халос бўлмоқдалар. Кўпгина ҳолларда уларнинг бепарволиги ва айтиш мумкинки, масъулиятсизлиги туфайли ижтимоий кескинлик рўй бермоқда. Темир йўл транспортининг иши деярли издан чиққанлиги, ҳамма жойда вагонлардан ўз вақтида юк туширилиши йўлга қўйилмаганлиги аёндир. Натижада эса халқ истеъмол моллари, озиқ-овқат маҳсулотлари, бутловчи буюмлар, хом ашё, корхоналарнинг барқарор ишлаши учун зарур бўлган бошқа моддий ресурслар манзилга етказиб берилмаяпти.

Биз ҳозир шундай иш кўришимиз кераккн, шошилинч чоралар бир вақтнинг ўзида, ўзаро боғлиқ ҳолда қабул қилинсин ва иқтисодий ислоҳот олға томон дадил борсин. Бу, айтиш мумкинки, масаланинг икки жиҳатидир. Ислоҳот йўлида меҳнат унумдорлиги ва ташаббусни ривожлантиришнинг янги қудратли омиллари жорий этилишини таъминлаш, хўжалик юритишнинг янги шаклларига йўл очиб бериш лозим. Бошқача йўл йўқ, бу хусусда жамиятда келишувга эришилган. Сўнгги вақтдаги тажриба бугунги кундаги барча ўткир муаммоларни айни бутун хўжалик механизмини, айниқса ишлаб чиқариш муносабатлари бутун системасини қайта қуриш йўлида тубдан ҳал этиш мумкинлигидан яна бир бор далолат бермоқда. Қайта қуришда, туб иқтисодий ислоҳотда сусткашлик бугунги қийинчиликларимизни янада кескинлаштириши мумкин. Бу борада кўп нарса Олий Советга, унинг мазкур сессиясига боғлиқ бўлади. Мамлакат ушбу сессиядан энг аввало мулкчилик ва ер тўғрисидаги қонунларни, шунингдек иқтисодий қонунларнинг бутун мажмуасини кутмоқда.

Бошқа соҳаларда ҳам ислоҳотлар, ўзгартиришлар зарурлиги ғоят сезилмоқда. Миллатлараро муносабатларни олиб кўрайлик. Ҳозирги вақтда биз ҳаммамиз бир қанча регионларда рўй бераётган воқеалардан ташвишга тушмоқдамиз. Совет федерациясини тубдан ўзгартиришни жадаллаштириш йўли билангина одамлар қурбон бўлишига ва моддий талафотларга олиб келадиган қийин муаммоларни чинакам ҳал этиш, марказдан қочирма, айирмачилик каби хатарли тенденцияларни тўхтатиш мумкинлиги тобора яққол бўлиб қолмоқда.

Бошқа нарса: бу йўлдаги тадбирлар барча миллат кишилари қаерда яшашидан қатъий назар, уларнинг қонуний ҳуқуқларини ҳимоя қилишга оид қатъий ҳаракатлар билан узвий боғлиқ ҳолда амалга оширилиши зарур эканлиги ҳам аёндир.

Биз ҳаммамиз мамлакатимиз жанубидаги воқеалар фожиали тус олганлигидан қаттиқ қайғурмоқдамиз. Бу воқеалар одамларнинг ҳалок бўлишига, улар ўзлари яшаб турган ерлардан оммавий равишда қувилишига олиб келди.

Мен ўз яқинларини йўқотган ҳамда уйлари, доимий истиқомат жойларини ташлаб кетиб, кулфатга йўлиққан оилаларга Олий Совет номидан чуқур ҳамдардлик билдиришни хоҳлар эдим. Узоқ вақт мобайнида юзага келган мураккаб масалаларни сиёсий ҳал этиш йўлларини қидириш учун барча ишлар қилинди. Лекин минглаб одамлар ҳалок бўлишининг олдини олиш учун бошқа ҳеч қандай илож қолмагач, Олий Совет Президиуми фавқулодда чоралар кўришга мажбур бўлди. Ҳозир у ердаги аҳвол, агар таъбир жоиз бўлса, назорат қилинмоқда, бироқ аҳвол ҳали ҳам кескин бўлиб турибди. Биз аввал келишиб олинганидек, юзага келган вазиятни қараб чиқиш ва умумий куч-ғайратлар билан оқилона ёндашув топишга яна бир бор уриниш учун алоҳида вақт ажратишимиз керак. Менга айтишларига қараганда, республикаларнинг ҳам шундай хоҳиши бор.

Ҳаёт Олий Советнинг бундан аввалги сессияси қарорлари тўғрилигини кўрсатди ва бу қарорларнинг рад этилиши оғир оқибатлари бўлган фожиаларга олиб келди. Ваҳоланки, ушбу қарорларнинг асосий мазмуни икки халқ манфаатларини уйғунлаштириш, Озарбайжоннинг суверен ҳуқуқи ва бутунлигини тасдиқлаш ҳамда Тоғли Қорабоғ халқининг Озарбайжон ССР таркибида ривожланиши учун барча зарур кафолатларни таъминлашга қаратилган эди. Бизнинг мақсадимиз шундай ва у ушбу масалага қайтган вақтимизда эътибор қилишимизга моликдир.

Бокудан алангаси Душанбе шаҳрига ўтган сўнгги воқеалар ҳам миллатлараро адоватнинг ниҳоятда хавфли эканлигидан дарак беради. Бу воқеалар зўравонлик авж олган ўзига хос занжир реакциясидир. Бу ерда гап, ўртоқлар, мамлакатимиз тақдири ҳамда гражданларимизнинг хавфсизлиги ҳақида бормоқда. Биз ёнғинни тўхтатиш учун барча ишларни қилишимиз керак. Миллатчилик эҳтиросларини авж олдираётган ва тўқнашувлар келтириб чиқараётганларга жуда қаттиқ туриш, уларга қарши ҳаракат қилиш лозим.

Бу одамлар разилона ҳаракат қилмоқдалар, ўзларини сояга олиб, кўпчилик орасидан туриб ёшларни, болаларни, хотин-қизларни олдинга олиб чиқмоқдалар, уларни сал бўлмаса, тўппонча ўқталиб, қонунга хилоф равишда Конституцияга қарши гаплар айтишга ва ҳужжатларга қўл қўйишга мажбур қилмоқдалар.

Биз халқларни миллий уйғониш шиорлари остида ўз нафсониятлари, тор доирадаги худбинлик мақсадларида курашга тортаётганларга нисбатан қонуннинг бутун кучини қўлланишимиз керак.

Тегишли қонун лойиҳаси Олий Советга тақдим этилди. Қонунчилик, қонунийлик ва ҳуқуқ-тартибот масалалари комитетига иложи борича тезроқ қўлланиш учун уни муҳокама қилиш ва қабул этишга тайёрлашни топшириш мақсадга мувофиқдир. Бу ишни секинлаштиришга ҳақимиз йўқ.

Ўртоқлар! Жамиятимизга сиёсатнинг ниҳоятда сингиб кетганлиги бугунги вазиятнинг ўзига хос хусусиятидир. Қайта қуришнинг асосий мақсадларидан бири шунда ва бугун ниҳоятда кенг халқ оммаси давлат ва жамият ишларини амалда бошқаришга киришаётганликларини фақат табриклаш мумкин. Республикаларда ва жойларда сайлов тугаганидан кейин Советларнинг яхлит, янги структураларини тузиш ниҳоясига етказилади. Бу аслида сиёсий системамиз фаолият кўрсатишида туб ўзгариш бўлганлигини билдиради. Марказий Комитет февраль пленумининг СССР Конституцияси олтинчи моддасини ўзгартириш зарурлиги тўғрисидаги таклифи ҳам бу жиҳатдан принципиал аҳамиятга эга.

Буларнинг ҳаммаси биргаликда, шунингдек кўплаб янги жамоат ташкилотларининг пайдо бўлиш жараёни давом этаётганлиги мамлакатимизда янги вазиятни вужудга келтиради, халқнинг куч-ғайратини қайта қуриш манфаатларида бунёдкорлик ўзанига йўналтириш имконини беради. Биз митингларда ва намойишларда қайта қуришнинг боришини жадаллаштириш учун курашаётган, бюрократизм, хўжасизлик, масъулиятсизликка қарши курашни кучайтиришни, қонунларга қатъий риоя этилишини, жиноятчилик ва порахўрликка қарши кураш юзасидан амалий чоралар кўрилиши, транспорт, савдо ва хизмат соҳасида, шаҳарларимиз ва посёлкаларимиз кўчаларида тартиб ўрнатилишини талаб қилаётган совет кишиларининг интилишларига худди ана шу нуқтаи назардан қараймиз. Буларнинг ҳаммаси демократия, ошкоралик, қайта қуришни ривожлантиришнинг табиий жиҳатларидир.

Шу билан бирга, ўртоқлар, сизнинг эътиборингизни масаланинг бошқа томонига ҳам жалб этишни хоҳлардим. Жамоатчилик ташаббуси билан жунбушга келган ана шу хайрли демократик жараёндан мақсадлари халқ манфаатларидан ва жамиятни революцион янгилаш эҳтиёжларидан узоқ бўлган кишилар фойдаланиб қолмасликлари биз учун жуда муҳимдир. Айни вақтда маъмурларга бўйсунмасликка ундаш, қонунларни бузишга, зўравонликка даъват этиш, онгли равишда норозиликларни авж олдиришга, ваҳима туғдиришга уринишларни эътибордан четда қолдирмаслигимиз ва уларга тегишли баҳо беришимиз керак. Айбдорлар қонун олдида қаттиқ жавоб беришлари лозим.

Биз тузишни хоҳлаётган ҳуқуқий давлат энг аввало жамиятдаги мавжуд турли-туман қарашлар ва манфаатлар ўзини бемалол ошкор қилиш, сиёсий тузилмалар доирасида ўзини ҳимоя қилиш, ўз мақсадларига сиёсий воситалар ёрдамида эришиш имкониятига эга бўлиш билан фарқ қилади. Бутун моҳият мана шунда, ўртоқлар. Чунки биз эркин сайловларни нима учун жорий этдик, съезд ва Олий Совет нима учун ишлаяпти, кенг ошкоралик нима учун қарор топаяпти, жамиятни демократиялаш нима сабабдан авж олмоқда ва чуқурлашмоқда, деб саволлар туғилмоқда. Конституцияга амал қиладиган барча гражданлар ва ташкилотлар ошкора сиёсий жараёнда қатнашишлари мумкин. Сабрсизлик, зўравонлик, тўс-тўполонни афзал кўрадиганларни эса ўзларини демократлар, хилма-хил фикрлар ва эркин ғоялар мусобақаси тарафдори қилиб кўрсатаётган кишилар қаторига ҳеч қўшиб бўлмайди. Матбуотимиз, оммавий ахборот воситаларимиз ҳам бунёдкорлик жараёнларни вайронгарчиликдан аниқ фарқлаб олишлари кераклигини ҳам айтмоқ лозим. Улардан тартибсизликлар, низолар ва зўравонликлар келтириб чиқарувчи карнай сифатида фойдаланишга эса умуман йўл қўйиш мумкин эмас.

Хусусан ёш, ҳали куч-қувватга тўлмаган демократиямизни ҳимоя қилиш, халқ манфаатларини ҳимоя қилиш биздан қатъий ҳаракатларни талаб этади. Бугун қандайдир шахсий манфаатлар ва юмушлар, фақат аҳоли айрим табақалари ва гуруҳларининг фаровонлиги олдимизга мақсад қилиб қўйилган эмас. Бу ерда гап қайта қуриш қандай бўлиши, унинг демократия ва тотувлик йўлидаги олижаноб мақсадларига гражданлар ва миллатлараро адоватларсиз, зўравонликсиз эриша олишимиз мумкинлиги тўғрисида кетаяпти. Қайта қуриш рўй бераётган жараёнларга кўплаб турли ёндашувлар, фикр-мулоҳазалар, қарашларни келтириб чиқарди. Бу нормал ҳол, бу жараён — ишонч билан олдиндан айтиш мумкинки — бундан кейин ҳам ривожланади. Лекин биз ҳозир энг муҳим нарсада: қайта қуришнинг ўзини ҳимоя қилишда якдил бўлишимиз керак.

Сўзимнинг охирида уёқ буёққа оғмасдан, жуда катта имкониятларимизни ҳам, бизга хавф солаётган хавф-хатарларни ҳам муттасил ўйлаган ҳолда ишлайлик. Қаттиқ ишлайлик ва қатъий равишда олға қараб ҳаракат қилайлик, демоқчиман.

Фақат шундагина давлатимиз олдида турган жуда катта вазифаларни ҳал қилишимиз мумкин.

СССР Олий Совети фаолиятининг ана шу масъулиятли босқичидаги ишда сизларга муваффақият тилашга ижозат бергайсиз. СССР Олий Советининг учинчи сессиясини очиқ деб эълон қиламан.

Сирдарё область Ильич районидаги «Правда» газетаси номли совхоз чўлқуварлари қишда сабзавот парваришлашни ўзлаштирдилар. Чоғроқ майдонда бунёд этилган иссиқхонада турли неъматлар етиштирилмоқда. Ойнаванд дала соҳиблари истеъмолчиларга пландаги 15 тонна ўрнига 30 тоннадан зиёд помидор ва бодринг армуғон этдилар.

СУРАТДА: иссиқхонанинг пешқадам ишчилари Арча Исмоилова ва Гулчеҳра Очилова.

Е. БОТИРОВ олган сурат.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросида

14 февраль куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг навбатдаги мажлиси бўлди. 1990 йилда Ўзбекистон Компартиясида ҳисобот ва сайлов ўтказиш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Бюро Ўзбекистон Компартияси область комитетларининг съездолди ҳисобот-сайлов кампаниясини қуйидаги муддатларда: партия комитетлари ва партия бюролари бўлган цех ва бошланғич партия ташкилотларида йиғилишларни 10 мартдан 15 апрелгача ўтказиш тўғрисидаги таклифларини маъқуллади. Партия группаларида, шунингдек камида 15 нафар КПСС аъзоси бўлган ҳамда ҳисобот ва сайлов йиғилишлари 1989 йилда ўтказилган цех ва бошланғич партия ташкилотларида ҳисобот-сайлов йиғилишларини ана шу муддатларда ўтказиш қанчалик мақсадга мувофиқ эканлигини шаҳар ва район партия комитетларига бошланғич партия ташкилотлари билан биргаликда аниқлаш вазифаси топширилди. Шаҳар, район партия конференцияларини апрель—май ойларида, область партия конференцияларини май ойида ўтказишга қарор қилинди.

Муҳокама чоғида ҳисобот-сайлов йиғилишлари ва конференцияларида партия ташкилотлари, сайлаб қўйиладиган партия органлари ва коммунистларнинг қайта қуришнинг ҳозирги ғоят мураккаб босқичида тутган ўрни ва роли тўғрисидаги принципиал масалалар кўриб чиқилиши кераклиги таъкидланди. Регионда вужудга келаётган ижтимоий-сиёсий, социал-иқтисодий вазиятни ҳисобга олиб, умуман сайлаб қўйилган орган, шунингдек унинг ҳар бир аъзоси фаолиятига принципиал баҳо берилиши лозим. Ҳар бир партия аъзосининг эркин хоҳиш-иродасини таъминлаб, демократик воситалар орқали сайлаб қўйиладиган янги партия органларини тузиш ва партия конференцияларига, Ўзбекистон Компартиясининг XXII съездига ҳамда КПСС-нинг XXVIII съездига делегатлар составини белгилаш, партия кучларини қайта гуруҳлаш, етилган кадрлар масалаларини ҳал этиш керак бўлади.

Йиғилишлар ва конференцияларда КПСС Марказий Комитетининг партия XXVIII съездига ҳаракат дастури, КПСС устави, Ўзбекистон Компартияси сиёсий ҳаракат программасининг лойиҳалари, шунингдек партия ташкилотларининг ана шундан келиб чиқадиган вазифалари кенг муҳокама қилинади.

Марказий Комитет бюроси Марказий Комитетнинг аъзолари ва аъзоликка номзодларига, Ўзбекистон Компартияси тафтиш комиссияси аъзоларига ҳисобот-сайлов йиғилишлари ва конференцияларини тайёрлашда зарур ёрдам бериш ҳамда уларнинг ишида фаол қатнашишни тавсия этди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюроси Самарқанд область партия комитетининг собиқ биринчи секретари ўртоқ Н. Р. Ражабовнинг уни КПСС сафидан чиқариш тўғрисидаги қарорни қайта кўриб чиқиш ҳақидаги аризасини муҳокама қилди. 1988 йилда партия турмуши нормаларини бузган, хизмат мавқеини суиистеъмол қилган ва порахўрлик билан шуғулланган, деб унга қўйилган айблар бекор қилинганлиги муносабати билан бюро ўртоқ Н. Р. Ражабовга нисбатан илгари қабул қилинган қарорларни асоссиз деб бекор қилди. Ўртоқ Н. Р. Ражабовни КПСС сафига ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети составига қайта тиклаш тўғрисидаги масалани Марказий Комитетнинг навбатдаги пленуми муҳокамасига киритиш тўғрисида қарор қабул қилинди. Марказий Комитет бюроси ўртоқ Н. Р. Ражабовни Ўзбекистон ССР Қурилиш ишлари давлат комитети раисининг биринчи ўринбосари лавозимига тавсия этди.

Бюро мажлисида республика ижтимоий-сиёсий турмушига оид бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилди.

АГРОСАНОАТ АХБОРОТИ

ҚУВАСОЙ

«Шарқ юлдузи» совхозида 70 гектар янги боғ ташкил этилди. Ҳосилга кирмаган ёш токлар орасига қўшимча 48 минг туп кўчат экилди. Яна 90 гектар ерда янги боғ яратиш мўлжалланаяпти. Кўчатларнинг аксарияти хўжаликнинг ўзида етиштирилади. Бунинг учун 1 гектар ер ажратилган. Унда тажрибали боғбон Шукқор Ҳайдаров оила аъзолари билан меҳнат қилади.

Ёш боғларнинг ҳар гектарига 25—30 тоннадан маҳаллий ўғит солинаяпти. Мазкур юмушларни маромига етказиб бажаришда Давлатби Турғунова, Инобат Ҳакимжонова, Ўктамхон Абдураҳмонова, Гулнора Эшонжонова сингари ишчилар жонбозлик кўрсатишмоқда.

У. Ҳабибуллаев.

ЗАДАРЕ

Ўтган хўжалик йилини яхши меҳнат натижалари билан якунлаган «Гигант» колхози меҳнаткашлари қишки дала юмушларини изчил амалга оширмоқдалар Айниқса хўжалик устахоналарида ишлар қизғин. Созловчилар бу йил ремонт ишларини ҳар қачонгидан барвақт тугаллашди. Мавжуд 37 та ҳайдов, 52 та чопиқ трактори, 52 та культиватор, 149 та борона, 34 та плуг, 22 та чизель, 31 та сеялка ва бошқа қишлоқ хўжалиги машиналари сифатли созланиб тайёрлов чизиғига келтириб қўйилди. Бунда Мирзаали Усмонов, Эркин Қўнғиров, Алишер Тошпўлатов, Набижон Бегжонов, Зафар Жабборов, Карим Қувватбеков, Одилжон Турғунов сингари механизатор ва слесарлар ҳиссаси катта. Усталар ўртасида ўзаро беллашувнинг йўлга қўйилганлиги яхши самара берди. Қўлдан чиқарилган техника воситалари сифат комиссияси томонидан яхши баҳоланди.

Т. Тошпўлатов.

СИРДАРЁ РАЙОНИ

Собир Раҳимов номли совхоз боғдорчилик ва узумчиликка ихтисослашган. Айни кунларда хўжалик меҳнаткашлари келгуси мўл ҳосилга пухта замин ҳозирлаш мақсадида қишки дала ишларини тез ва соз олиб боришаётир.

Нормамат Ражабов бошлиқ бригада аъзолари шўр ювишда пешқадам. Миришкорлар дастлаб ўтган йили барпо этилган 30 гектар янги боғни чилла сувига қондиришди. Эндиликда 55 гектар эски боғда шўр ювиш қизғин давом эттирилмоқда.

Одил Шамсиев, Илёс Утебоев, Қамбарали Шерматов, Аброр Хожиев сингари тажрибали сувчилар кунлик нормаларини зиёдаси билан уддалашаётир.

А. Бурлиев.

Н. И. РИЖКОВнинг Австралияда бўлиши

КАНБЕРРА, 14 февраль. (ТАСС махсус мухбирлари). Австралияда расмий ташриф билан меҳмон бўлиб турган СССР Министрлар Советининг раиси Н. И. Рижков бугун Мельбурндан мамлакат пойтахти Канберрага келди.

Австралия ва СССРнинг давлат байроқлари билан безатилган аэропортда Н. И. Рижковни Австралия бош министри Р. Хоук, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Н. И. Рижков аэропортдан келаётиб турли қитъалардаги урушларда ҳалок бўлган австралияликлар хотирасига тикланган Австралия ҳарбий ёдгорлигини бориб кўрди ва гулчамбар қўйди.

Е. В. Вучетичнинг машҳур «Қиличдан омоч ясайлик» ҳайкалининг нусхаси ёдгорлик-музейга совға қилиб топширилди.

Австралия парламентининг кўркам тепаликда жойлашган биноси олдида Совет ҳукумати бошлиғини кутиб олишга бағишланган расмий маросим бўлди. Фахрий қоровул саф тортди, икки мамлакат давлат гимнлари ижро этилди, тўплардан ўқ узилиб салют берилди.

* * *

Бугун Н. И. Рижковнинг Р. Хоук билан музокаралари бошланди. Яккама-якка узоқ суҳбат бўлди, бу суҳбат чоғида ҳукуматларнинг бошлиқлари икки томонлама муносабатларнинг турли жиҳатларини батафсил муҳокама қилиб, бундай муносабатларни янада ривожлантириш истиқболларига алоҳида эътибор бердилар, ҳозирги халқаро турмушнинг бир қанча масалаларини кўриб чиқдилар.

СССР билан Австралия ўртасидаги муносабатлар салмоқли аниқ мазмун билан тобора бойиб бораётганлигидан иккала томон мамнунлик билдирди. Совет —Австралия сиёсий мулоқоти муваффақиятли ривожланмоқда, турли йўналишлар бўйича икки томонлама алоқалар кучайиб бормоқда, сиёсий маслаҳатлашувлар воситаси амал қилмоқда, парламент йўли билан, жамоатчилик намояндалари ўртасида алоқалар кенгаймоқда. Иккала мамлакат ўртасидаги савдо-иқтисодий ҳамкорликка тааллуқли масалалар муфассал кўриб чиқилди.

Н. И. Рижков Австралия бош министрининг илтимосига биноан совет жамияти тараққиётининг ҳозирги босқичини кенг тавсифлаб, Совет Иттифоқида амалга оширилаётган турмушнинг барча соҳаларидаги чуқур янгиланишлар — туб иқтисодий ва сиёсий ислоҳот, мамлакат ижтимоий турмушини демократиялаш, янги федерализмни ривожлантириш ҳақида гапириб берди.

Р. Хоук қайта қуриш сиёсатига муваффақият тилади ва бу сиёсатни изчилик билан амалга ошириш халқлар ўртасидаги ҳамжиҳатликни ва ишончни янада кучайтиришга, тинчлик ва халқаро хавфсизлик ишини мустаҳкамлашга хизмат қилади, деб ишонч билдирди. Бош министр Совет Иттифоқи ўртага қўйган ва Осиё-Тинч океан регионида ҳарбий муҳолифликни қисқартиришга ва хавфсизликни мустаҳкамлашга, Осиё-Тинч океан регионида халқаро ҳамкорликни икки томонлама ва кўп томонлама негизда ривожлантиришга қаратилган ташаббусларга австралияликлар зўр қизиқиш билан қараётганликларини тасдиқлади.

СССР Министрлар Советининг раиси қуролсизланишга доир бир қанча муаммолар, жумладан ядро синовларини, химиявий қуролларни тақиқлаш, Тинч океанининг жанубий қисмида ядросиз зонани барпо этиш хусусида Австралиянинг тутган позициясига ижобий муносабатни айтди. Совет Иттифоқининг регион иқтисодий структураси ишига қўшилиш муддаосини Австралия қўллаб-қувватлаши тўғрисидаги баёнот мамнуният билан кутиб олинди.

Бўлиб ўтган фикрлашув жаҳон сиёсатининг бир қанча асосий муаммолари хусусида иккала мамлакат ҳамжиҳатлиги кучайиб бораётганлигини, улар ўзаро алоқаларни кенгайтиришга, халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш мақсадида ўзаро келишилган мувозий тадбирларни амалга оширишга тайёр эканликларини кўрсатди.

* * *

Н. И. Рижков Австралиянинг миллий музейига ўртача ва камроқ олислик ракеталарига доир Совет — Америка шартномасига мувофиқ яксон қилиб ташланган совет ўртача олислик ракетасининг парчасини топширди. Бу совға тинчлик ташаббусларининг халқаро аҳамияти рамзи бўлиб қолиши керак.

СССР Министрлар Советининг раиси Австралиянинг бош губернатори У. Хэйден билан суҳбатлашди. У. Хэйден Совет ҳукумати бошлиғининг Совет—Австралия муносабатлари тарихида Австралияга қилган биринчи ташрифини табриклади ва бу воқеани икки томонлама муносабатларни ривожлантиришдаги янги муҳим қадам, деб таърифлади.

Н. И. Рижков билан У. Хэйден турли соҳалардаги икки томонлама муносабатларнинг ҳозирги ҳолатидан мамнун эканликларини айтдилар, бу муносабатларни тенглик ва ўзаро манфаатлилик негизида янада изчил ривожлантириш ва чуқурлаштиришни ёқлаб гапирдилар

Н. И. Рижков шу куни оппозиция бошлиғи, Австралия либерал партиясининг раҳбари Э. Пикок билан учрашди.

* * *

Кечқурун Р. Хоук юқори мансабли совет меҳмони шарафига зиёфат берди. Унда Австралия министрлари, парламент аъзолари, мамлакатнинг жамоат арбоблари ҳозир бўлдилар.

Зиёфатда Р. Хоук билан Н. И. Рижков нутқ сўзладилар

Зиёфат самимий, дўстона муҳитда ўтди.

Алексей ВОРОНИН, Вадим ТАЛАНОВ.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: КПСС XXVIII съездига тайёргарлик

ТАЯНЧ НУҚТАСИ

> **Ерда хўжалик юритишнинг барча шаклларини ривожлантириш озиқ-овқат муаммосини ҳал этишнинг негизи бўлиши керак, давлат, кооператив хўжаликлар ва якка хўжаликлар, хўжалик юритишнинг турли шакллари — пудрат, ижара, оила шакллари ва бошқа шакллар бир хил имкониятларга эга бўлиши керак. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг, маҳсулотни қайта ишлаш ва асрашнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, бу маҳсулотнинг даладан пештахтага келгунича нест-нобуд бўлишини камайтириш энг муҳим йўналиш бўлиб қолаверади.**
>
> (КПСС Марказий Комитетининг партия XXVIII съездига ҳаракат дастури лойиҳасидан).

Ҳаёт тарзимиз ўзгармоқда. Онг ва тафаккурдаги покланиш, ошкоралик янгича ёндашувларда, амалий ҳаракатларда намоён бўлаяпти. Лекин ҳали ижтимоий дардларимиз енгиллашаётгани йўқ. Меҳнаткаш инсон аввал бўлганидек, ҳозир ҳам эътиборга, ҳимояга муҳтож. Мураккаб экологик вазият, миллатлараро муносабатлардаги чигалликлардан кўз юмиб бўлмайди. Йиллар давомида тўпланиб қолган социал-иқтисодий, маънавий-сиёсий муаммоларни қандай ҳал этмоқ лозим? Эртанги кунимизнинг бут, тўкис бўлишига кафолат нима?

Ўзбекистон Компартиясининг ҳаракат дастурини ўқиб, ана шу саволларга жавоб топгандай бўлдим. Унда ўртага қўйилган кўпқиррали вазифаларни рўёбга чиқариш халқ фаровонлигини оширишга, қайта қуриш жараёнини чуқурлаштиришга хизмат қилиши шубҳасиз. Ромитан райони коммунистлари, партия ташкилотлари бу борада ўзларини сафарбар, деб билаётирлар. Жўшқинлик, соғлом эътиқод, сиёсий етуклик улар фаолиятида бош мезонга айланаяпти.

Деҳқон учун қулай келган йил йўқ. Ҳар бир мавсум унинг маҳорати, тажрибаси, касбга садоқатини синовдан ўтказади, иродасини тоблайди. Ғалаба йўли кураш ва изланишдан иборат. Шу маънода 1989 йил якунлари муайян хулосалар чиқаришга имкон беради. Баҳордаги табиий қийинчиликлар барчанинг хотирасида бўлса керак. Айниқса биринчи май арафасида тўсатдан тушган қатағон совуқ далага экилган барака уруғинигина эмас, деҳқонларимиз қалбидаги эзгу умидларни ҳам яксон қилди. Ҳеч кимга байрам татигани йўқ. Ана шундай мушкул вазиятда партия ташкилотлари, коммунистлар ташаббусни ўз қўлларига олдилар, қийинчиликка биринчи бўлиб елка тутдилар. Одамлар уларга ишонишди, эргашишди. Шу тариқа жиддий имтиҳондан муваффақиятли ўтилди.

Ҳар йили «машиналарга — кенг йўл» дея бонг урардигу, дўппи тор келганда қўл кучига зўр берардик, кексаю ёшни далага чорлардик. Ўтган мавсумда бунга чек қўйилди. Аҳдимизда собит туриб, курашни охирига етказдик. Қачонгача ёрдамчилар, мактаб ўқувчиларига кўз тикамиз? Йўқ, энди масалага бундай ёндашиб бўлмайди. Ҳар ким ўз иши билан шуғулланиши лозим. Қўшни районлар йиғим-теримга барвақт киришишди. Биз эса шошилмадик, кўсакларнинг тўла очилишини кутдик. Бунинг учун бизни сусткашликда айблаганлар ҳам бўлди. Ташвишланишга асос бор эди. Кузнинг ҳар куни ғанимат. Ёмғир шир этса, ҳосилга путур етиши, мавсум чўзилиши мумкин. Машиналар ёппасига ишга тушгач, шубҳа-гумонлар тумандай тарқади. Шундай йўл тутиб янглишмаганлигимизни англадик. Суръат ошди, хирмонга қут-барака кирди. Она-Ватанга 47,7 минг тонна Ромитан дурдонаси туҳфа этилди. Табиий офат юз бермаганда натижа бундан ҳам юқори бўлиши мумкин эди. Далаларда 200 дан зиёд терим агрегати ишлади. Уларни моҳирона бошқарган суворийларнинг ғайрат-шижоати таҳсинга лойиқ. Битта мисол келтираман. Энгельс номли колхоз механик-ҳайдовчиси Тўймурод Аҳмедов тўрт қаторли машинада 320 тонна пахта терди. Шунча ҳосилни қўл кучи ёрдамида йиғиштириб олиш учун қанча меҳнат, қанча харажат сарф бўлишини ҳисоблаб чиқиш қийин эмас.

Иқтисод ва тежамкорлик сиёсати ҳар бир имкониятдан оқилона фойдаланишни, хўжалик юритиш усулларини такомиллаштириб боришни тақозо этаяпти. Техникалар кучига таянилганда вақтдан ютиш, йиғим-терим муддатини қисқартириш, юқори самарадорликка эришиш мумкин. Олдинги йиллари ялпи ҳосилнинг 15—20 фоизи машиналарда териб олинган бўлса, ўтган йили бу кўрсаткич 60 фоизни ташкил этди. Натижада пахтачиликдан 7,5 миллион сўм қўшимча даромад олинди.

Яна бир сабоқ шуки, деҳқонга тўла эркинлик бермай туриб қишлоқ хўжалигини барқарор ривожлантириб бўлмаслигига қатъий ишонч ҳосил қилдик. Унинг меҳнатга бўлган муносабатини тубдан ўзгартириш лозим. Токи «юқори»нинг кўрсатмаси билан эмас, ўз ақл-заковати билан иш юритишга одатлансин, ерга хўжайинлик туйғусини чуқурроқ ҳис этсин. Бугунги куннинг талаби ана шундай. Маъмурий-буйруқбозлик, хўжалик масалаларига бўлар-бўлмас аралашавериш иш манфаатига зиён етказади, холос. Ўтган йили республика партия ва ҳукуматининг пахтага қўшимча ҳақ тўлаш ҳақидаги қарорини барча қатори районимиз заршунослари ҳам мамнуният билан кутиб олдилар. Бу тадбир жойларда терим суръатини ошириш, йиғим-терим мавсумини тез ва соз якунлашга имкон берди.

Партия халқ манфаати йўлида хизмат қилади, унинг бахт-саодати ва фаровонлигини кўзлайди. Бундан бошқа мақсади йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас. Шундай экан, жамиятдаги ноқисликлар, маънавий «айниш»лар учун уни айблаш ноўрин. Биз узоқ йиллар давомида бир ёқлама иш юритдик, ҳақиқатнинг кўзига тик қарашга ўзимизда журъат топмадик, оқибатда имкониятларимизни бой бериб қўйдик. Боз устига «коммунист» қиёфасидаги баъзи ғаламислар ўз ғаразли мақсадлари йўлида ҳеч нарсадан тап тортмадилар, тубанлик сари юз тутдилар. Қадриятларимиз топталди. Порахўрлик, қўшиб ёзиш, кўзбўямачилик каби иллатлар ажриқдек илдиз отди. Районимиз ҳам бундан холи эмас. 1984—1986 йиллар давомида қўшиб ёзишдаги иштироки, КПСС Устави талабларини бузгани учун 102 киши КПСС сафидан чиқарилди. Шундан 20 нафари раҳбар ходимлар.

Албатта, гап жазода эмас. Шахсан мен кадрлар масаласида етти ўлчаб бир кесиш тарафдориман. Ҳар бир инсон хоҳ у коммунист, хоҳ партиясиз бўлсин, ўзича бир олам. Уни тушуниш, қалбига йўл топиш мумкин ва лозим. Партиявий виждонимиз шуни тақозо этади.

Коммунист — қайта қуриш тақдири учун жавобгар. Ҳозир унинг зиммасидаги бурч, масъулият ва жавобгарлик туйғуси икки ҳисса кучайди, десам янглишмайман. Давр ўртага қўяётган мураккаб муаммоларни ҳал этишда коммунистнинг шарафли ўрни бор. Бинобарин, ҳар қандай вазиятда ҳам ғоявий эътиқодида устивор туриб, муқаддас номни пок сақламоғи, адолат тантанаси йўлида курашмоғи, ўзининг нималарга қодир эканлигини кўрсатмоғи лозим. Пичоқни аввал ўзингга ур, оғримаса бировга, дейдилар. Ҳамонки бурч ва масъулиятдан баҳс очилган экан, гапни ўзимдан бошлай. Тошкент қишлоқ хўжалик институтини тугатганман. Касбим — агроном. Меҳнат фаолиятимни Бухоро районида бошладим. Совхоз директори, райком секретари, район ижрокоми раиси, область қишлоқ хўжалиги бошқармаси бошлиғи лавозимларида ишлаб, озми-кўпми тажриба тўпладим. 1985 йилда Ромитан район партия комитети биринчи котиблигига тавсия этишди. Очиғини айтсам, ўшанда аҳвол ғоят оғир эди. Экономика издан чиққан, кўплаб хўжаликлар қарз ҳисобига кун кўрарди. Бунинг устига суғориладиган майдонларнинг эллик фоизи ўрта ва қаттиқ шўрланган. Мўлжалдаги ҳосилни олиш учун тупроққа доимий ишлов бериш, уни маҳаллий ўғитлар билан тўйинтириб туриш лозим. Даромад камлиги учун одамларда рағбат сўнган, кўнгилларига қил сиғмасди. Шундай бир шароитда нима ҳам қилиш мумкин?

Дастлабки икки йил давомида пахта тайёрлаш планлари бажарилмади. Бу кўнглимизда доғ бўлиб қолди. Қишлоқ оқсоқоллари, тажрибали деҳқонларга маслаҳат солдик, фикрлашдик. Тўғри, инсон омилига ғамхўрлик кучайган бир вазиятда план кўрсаткичлари бирдан-бир мезон эмас. Лекин район экономикасида пахтачилик асосий ўрин тутиши эътиборга олинса, масаланинг жиддийлиги ўз-ўзидан ойдинлашади. Тармоқни ривожлантириш учун куч ҳам, имкониятлар ҳам етарли эди. Улар ҳаракатга келтирилди. Иқтисод ва тежамкорлик жилови қўлга олинди. Ғоявий-сиёсий, тарбиявий-ташкилий ишларни кучайтириш, коммунистлар фаоллигини ошириш диққат марказида бўлди. Бу борада райкомнинг жойлардаги таянч нуқталари — бошланғич партия ташкилотлари катта иш олиб бордилар. Ёш, серғайрат, иқтидорли кадрларга ишонч билдирилиб, раҳбарлик лавозимларига тайинланди. 1987 йилдан ишда туб бурилиш ясалган экан, бунда уларнинг хизмати, шахсий ҳиссаси оз эмас.

Аҳад Атоев райкомда бўлим мудири эди. Биз уни иқтисодий жиҳатдан ўтириб қолган Ибн Сино номли совхоз директорлигига тавсия этдик. Шундай қарорга келиб янглишмаган эканмиз. Совхоз қисқа вақт ичида райондаги пешқадам хўжаликлардан бирига айланди. Ҳосилдорлик ҳам, манфаатдорлик ҳам юқори. К. Маркс номли колхоз правлениеси раиси С. Саъдуллаев, партия ташкилоти секретари Б. Жўраев, Энгельс номли колхоз бош агрономи А. Туйғунов, «Ромитан» совхози директори Б. Холов ҳақида ҳам илиқ сўзларни айтиш мумкин. Уларнинг асосий фазилати коммунистга хос жонкуярлиги ва ташаббускорлигида, доим интилиб, изланиб яшашларида. Шунинг учун ҳам одамлар ишончини, эътиборини қозонишаяпти. Баландпарвоз сўзлар, чучмал ваъдаларнинг даври ўтди. Эндиликда жонли иш, амалий ҳаракатлар орқалигина эл қалбидан жой олиш мумкин.

Районимизда 96 та бошланғич, 75 та цех партия ташкилотлари бўлиб, улар ўз атрофига 3000 га яқин КПСС аъзоси ва аъзоликка номзодни жипслаштирган. Бу, шубҳасиз, қудратли куч. Барча жабҳадаги бунёдкорлик ишларида уларнинг мададига таянмоқдамиз. Сир эмас, маъмурий-буйруқбозлик усули яқин вақтларгача партия ташкилотларининг аниқ, мустақил ҳаракат қилишига ғов бўлиб келди. Ҳозир манзара бошқача. Ҳур фикр, соғлом танқидга йўл очиқ. Советларнинг ҳуқуқи, нуфузи оширилаяпти. Ошкоралик ижтимоий ҳаётимизнинг барча қатламларига чуқур сингиб бормоқда.

Ошкоралик шарофати туфайли ниҳоят бир ҳақиқатни тушуниб етаяпмиз: иқтисодиётни кўтармасдан туриб олға бориб бўлмайди. Ҳаётимизда юзага келган танглик, мураккаб ички вазият масалага шундай ёндашувни тақозо этмоқда. Ўзбекистон Компартиясининг сайловолди ҳаракат дастурини эсланг. Юксак инсонпарварлик, келажакка комил ишонч руҳи билан суғорилган ушбу тарихий ҳужжат қайта қуришни чуқурлаштириш, муаммоларни тезроқ ҳал этиш учун яктан бўлиб кураш олиб боришга даъват этади.

Районимизда пахта якказироатчилигига барҳам бериш, қишлоқларнинг ижтимоий қиёфасини ўзгартириш юзасидан дадил қадамлар ташланаяпти. Аҳолининг меҳнатдан манфаатдорлигини ошириш диққат марказида. 1985 йилда 17 минг гектар майдонга пахта экилган бўлса, ўтган йили бу рақам икки минг гектарга камайтирилди. Шу ҳисобдан мева, сабзавот, чорва озуқаси етиштириш кўпайтирилди. Амалдаги йилда пахта майдонларини 1200 гектарга қисқартиришни режалаштирганмиз.

Ижара усулининг иқтисодий самараси ҳақида кўп гапириш мумкин. Ҳозир районимизда 391 та якка фермер хўжаликлари мавжуд. Улар ички имкониятлардан фойдаланиб, яхши натижаларга эришмоқдалар. Ижаранинг моҳияти — кам меҳнат сарфлаб, кўп маҳсулот етиштиришдан иборат. Бинобарин, унга амал қилинган жойларда «ортиқча» ишчи кучлари тўпланиб қолиши табиий. Бундан ташвишланмаса ҳам бўлади. Қишлоқларда ҳунармандчилик, касаначилик, маҳаллий саноат тармоғи кенгайтирилиб, янги иш ўринлари вужудга келтирилаяпти. Биз ортиқча кучлардан ана шу соҳаларда фойдаланишга ҳаракат қилаяпмиз.

Чорвачилик, боғдорчилик, полизчиликда ижара пудратини қўллаш яхши натижа бераяпти. Буни қуйидаги мисолдан ҳам билиш мумкин. Ибн Сино номли совхоз ижарачиси Ш. Файзуллаев ўз қарамоғидаги 15 бош соғин сигирни намунали парвариш қилмоқда. Ҳар говмишдан 10—12 литрдан серқаймоқ сут соғиб олинаяпти. Ташаббускор оилага 2 гектар бедапоя ажратилган. Совхоз омихта ем, ширали озуқадан ёрдамлашиб турибди. «Октябрь» совхози фермери Ш. Мирхоновнинг кўрсаткичлари ҳам юқори.

Ўзбекистон Компартиясининг ҳаракат дастурида қишлоқ аҳолисини қўшимча томорқа, ер участкаси билан таъминлаш масалаларига кенг ўрин берилган. Шундан келиб чиқиб, ўз тадбирларимизни белгилаб олдик. Асосий эътибор якка деҳқон хўжаликларини мустаҳкамлаш, уларнинг иқтисодий манфаатдорлигини оширишга қаратилаяпти. Ленин номли, К. Маркс номли, Наримонов ҳамда Энгельс номли колхозларда ҳар бир хонадонга 10—15 сотихдан қўшимча томорқа ери берилди. Одамлар хурсанд. Томорқа учун сув йўлига қулай, ҳосилдор майдонлар ажратилмоқда. Бу иш кенг кўламда олиб борилаяпти. Якка тартибда уй қурувчиларга яқиндан ёрдам кўрсатилмоқда.

Халқ билан бирга яшаш, унинг хизматини адо этишдан улуғроқ бахт йўқ. Шу маънода бўлажак депутатлар зиммасига катта масъулият юкланиши турган гап. Улар янги шароитда иш олиб борадилар. Эсингизда бўлса, илгариги сайловларда демократия ҳақида кўп гапирилардию, аслида кўзбўямачилик, расмиятчиликдан нарига ўтилмасди. «Юқори»дан кўрсатилган номзод дахлсиз бўлиб, ўрни амалда «гарантияланган» эди. Бу йилги сайлов моҳият-эътибори билан олдингиларидан тубдан фарқ қилади. Ўзбекистон Компартияси ҳаракат дастурида «қайта қуришнинг фаол тарафдорлари, жамият барча қатламларининг энг яхши вакиллари» депутат қилиб сайланиши таъкидлаб ўтилган. Энг муҳими, номзодни юқори органлар эмас, халқнинг ўзи танлайди. Бунда унинг бурчга, касбга садоқати, инсоний фазилатлари, эл-юрт олдидаги хизматлари инобатга олиниши ўз-ўзидан равшан.

Районда муаммолар оз эмас. Ердан тўла унум билан фойдалана олмаяпмиз. Турмуш маданияти паст. Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш талаб даражасида эмас. Аксарият қишлоқлар табиий газдан бебаҳра. Ҳолбуки, узоқ ўлкалардаги хонадонларни ўз «ҳарорати» билан иситаётган Газли районимиз сарҳадида жойлашган. Қурилиш материаллари камчил. Мен сайловолди ҳаракат дастуримга булардан ташқари район марказида истироҳат боғи, лойиҳа баҳоси 1,5 миллион сўм ҳажмдаги замонавий ҳаммом барпо этиш, сув йўлларини яхшилаш, Ромитан ва Хайробод каналларини бетонлаштириш, медицина хизмати кўрсатишни яхшилашга оид кўпдан-кўп тадбирларни киритганман.

Бугун талаб ҳам, замон ҳам бошқа. «Чиройли» ваъдалар билан бировни қойил қолдириб бўлмайди. Фақат бир нарсани айтишим мумкин: бутун куч-ғайратимни, билим ва тажрибамни эзгу мақсадлар йўлида сарфлашга ҳаракат қиламан. Коммунистнинг бошқа имтиёзи ҳам йўқ. Партиявий виждон, масъулият олдида ҳамиша уйғоқ бўлишимиз лозим. Меҳнаткаш инсондан беҳад қарздормиз. Шу қарзни узадиган пайт келди.

Ҳ. ЭРГАШЕВ,
Ромитан район партия комитетининг биринчи котиби.

ТЕМИРЙЎЛЧИЛАР ТАРТИБ ТАРАФДОРЛАРИ

Самарқанд вагон депосида бўлган митинг қатнашчилари мамлакат Олий Совети сессиясига телеграмма йўлладилар. Улар СССР халқ депутатларини мамлакатда интизом ва тартиб ўрнатиш юзасидан шошилинч чора-тадбирлар кўришга чақирдилар. Уларнинг ўзлари ҳам жамиятимизни беқарорлаштиришга интилаётган айрим унсурларнинг экстремистик хуружларини қораламоқдалар ва бошқаларни ҳам шундай ҳаракатларни қоралашга чақирадилар. Темирйўлчилар ўз навбатида коллективларида тегишли чора-тадбирлар кўриш мажбуриятини олишди.

Депода 17 миллат кишилари ишламоқда. Уларнинг ҳаммаси жамиятимиз турмушининг барча соҳаларида тартиб ўрнатилишини талаб қилмоқдалар. Сўзга чиққан кишилар партия, совет ва маъмурий органлардан Самарқанд шаҳрида ва вилоятда тартиб ҳамда осойишталикни таъминлашни, Душанбеда рўй берган воқеага ўхшаш ҳодисаларга йўл қўймасликни талаб этдилар. Сўзга чиққанларнинг кўпчилиги шу ҳақда гапирди.

— Темир йўл тармоғининг бошқа коллективлари ҳам шундай фикрдалар, — деди темир йўл тармоғи партия комитетининг секретари В. Кузнецов. — Локомотив депосида, бошқа бўлинмаларда ҳам митинглар бўлди.

Хуллас, самарқандликлар бу хусусда якдил фикр билдирдилар: тартиб, интизомни, халқлар ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлаш — қайта қуришнинг муҳим шартлари. Кимда-ким халқларни бир-бири билан тўқнаштиришга ҳаракат қилса, қонунга кўра жавоб бериши керак.

Митинг қатнашчилари республика Олий Совети Президиумининг жамоат тартибига ва гражданлар хавфсизлигига қарши қаратилган ҳаракатлар учун масъулиятни кучайтириш тўғрисидаги фармонини қўллаб-қувватладилар.

Митингда Ўзбекистон ССР халқ депутатлигига номзод, депо бошлиғи Ю. Овчинников сўзга чиқди. У республика раҳбарияти аҳволни барқарорлаштириш, жамоат тартибини ўрнатиш юзасидан қаттиқ, лекин мажбурий чоралар кўраётганини хабар қилди.

(ЎзТАГ).

ФОЙДА ОЛИШ ОМИЛЛАРИ

Пойтуғ йигирув-тўқув фабрикаси ўзида йиғилиб қолган молларининг анчагина қисмидан халос бўлди. Ушбу тадбир, шунингдек хом ашё ва материаллардан оқилона фойдаланиш, бошқарув ҳамда ишлаб чиқаришда ноишлаб чиқариш сарф-харажатларининг камайиши туфайли корхона кассасига бир йил ичида деярли миллион сўм фойда тушди. Режалаштирилганига нисбатан тўрт баравар кўп фойда олдилар.

Маҳсулот таннархини камайтиришга ҳам муваффақ бўлинди. Корхонада бундай ўзгаришлар бўлишига хўжалик ҳисоби ёрдам берди. Асосий ишлаб чиқариш фаолиятини ўқув билан ташкил этиш, яхши ижтимоий-маиший шароитлар яратиш фойдали бўлиб қолди. Корхоналарнинг ҳар бир цехида дам олиш хонасини жиҳозладилар. Тунги сменага чиқадиган ходимлар учун иссиқ овқат текинга берилмоқда. Кечки сменада ишлайдиганларга эса тушликнинг нархи ярмига арзонлаштирилган. Фабрикага яқин ерда 140 ўринли болалар боғчаси ва иккита 24 квартирали уй қурмоқдалар.

Корхонада пландан ташқари фойда олаётганликлари сабабли ишлаб чиқариш цехларини замонавий ва янада серунум дастгоҳлар билан қайта жиҳозлаш жараёнини жадаллаштиришга муваффақ бўлдилар. Маънавий жиҳатдан эскириб қолган тароқ машиналари замонавий машиналар билан алмаштирилмоқда. Юзлаб янги тўқув дастгоҳлари тўқимачилик цехига ўрнатилади. Улар фойдаланишга топширилиши билан фабрика ишчилари пландан ташқари 100 тонна калава ва миллион погон метрдан кўпроқ хом сурп тайёрлашлари мумкин.

ВАЗИЯТ МУРАККАБЛИГИЧА ҚОЛМОҚДА

Тожикистон пойтахти бугун таниб бўлмас даражада. Шаҳар кўчалари бўм-бўш. Жамоат транспорти, кўпгина корхоналар ишламаяпти. Кўча ва майдонларда жанговар техника турибди.

Тожикистон ССР Ички ишлар министрлигининг матбуот маркази берган маълумотларга кўра, 14 февралгача тўқнашувлар чоғида 11 киши ҳалок бўлган, 143 киши жароҳатланган, шулардан 51 киши ҳарбий хизматчи ва милиционерлардир. Жамоат тартибини бузганлиги учун 51 киши қўлга олинган.

Шошилинч ахборотнинг ана шу қуруқ сатрларида кейинги ташвишли кунлардаги воқеалар мужассамланган.

Тожикистон Компартияси Марказий Комитети биносининг ойналари синдирилган, эшиклари бузиб ташланган. Бино яқинидаги кўчаларда магазинлар, дўкончалар ағдар-тўнтар ва талон-торож қилинган.

Бугун 14 февраль куни Марказий Комитет биносига олиб борадиган учала кўчанинг барчаси яна митинг қатнашчилари томонидан ўраб олинди.

— Ҳамма нарса миш-мишлардан бошланди, — дейди Туркистон ҳарбий округининг тарғибот ва ташвиқот бўлими бошлиғи полковник Ю. А. Красиков, — бир неча минг арман қочоқни Душанбега жойлаштиришмоқда, деган гаплар бўлган эди. Гўё уларга навбатдан ташқари уй-жой беришмоқда, иш билан таъминлашмоқда, дейишди. Афсуски, ана шу миш-мишларнинг ёлғон эканлигини исботлашга уринишлар муваффақият қозонмади.

— Нима учун ҳис-ҳаяжон ҳамма нарсани қамраб олаётганига тушуна олмаяпман, — деб таажжубланади ички қўшинлар капитани В. Бурмистров. — Нима учун магазинларни талон-торож қилишмоқда, одамларни калтаклашмоқда? Мен ишчи ўғлиман, қуролсиз кишиларга ўқ узишни истамайман, аммо ҳушёр кучлар ишни ўз қўлларига олсинлар. Уларнинг ўзлари талон-торож ва бебошликлар қилаётган кишиларни жазоласинлар. Бизда муаммолар кўп, лекин уларни сиёсий усуллар билан ҳал этиш керак.

— Мен уруш ногиронидан, 45 йилдан буён ўқитувчилик қиламан, — дейди Б. Файзимуҳамедов, — раҳбарлар одамлар ҳузурига чиқишлари керак. Чунки бизда муаммолар жуда кўп.

— Афсуски, барча чоралар кечикиб кўрилмоқда, — деб ўз мулоҳазаларини баҳам кўради «Помир» журналининг бош муҳаррири, ёзувчи М. Муллажонов, — республикамиздаги катта ижтимоий муаммолар ана шу воқеаларнинг сабаби бўлди. Бу — пахта яккаҳокимлиги, уй-жой, озиқ-овқат маҳсулотлари етишмовчилиги ва бошқа муаммолардир.

14 февраль куни Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленум қатнашчилари республика Компартияси ва ҳукумати раҳбарларининг ҳозирги составига ишонч билдирдилар. Вазиятни барқарорлаштириш чора-тадбирлари ишлаб чиқилди.

...Шу кунларда Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, СССР халқ депутати Қ. Маҳкамов республика телевидениеси орқали сўзга чиқди, телевизор экранидан Тожикистон меҳнаткашларига зиёлиларнинг вакиллари, олимлар мурожаат қилишди: мулоқот, ўзаро ҳамжиҳатлик йўлларини қидириш давом этмоқда. Шаҳар аҳолиси ўзи яшайдиган жойларда вазиятни кескинлаштиришга уринаётган қирғинчилар, экстремистларга уюшқоқлик билан қаршилик кўрсатиш учун ўзини ўзи ҳимоя қилиш отрядларини тузмоқда.

Излаган имкон топар

Андижон область матлубот уюшмаси Москва райони районлараро улгуржи базасининг ходимлари ўз территориясининг ҳар бир қарич еридан унумли фойдаландилар. Бу ерда янги ишлаб чиқариш биноларигина эмас, шу билан бирга ажойиб дам олиш зонаси пайдо бўлди. Айни пайтда дам олиш зонасидан Шаҳрихон атрофидаги маҳаллаларнинг аҳолиси ҳам фойдаланмоқда.

База ходимлари ишдан бўш вақтларида атиги уч ой ичида йиллар давомида бекор ётган трактор гаражини қайта жиҳозладилар ва унинг атрофидаги майдонни кераксиз ускуналардан тозаладилар. Дастлаб саккиз сотих жойда иссиқхона қуриб, у ерга помидор, бодринг ва кўкатлар экдилар. Йўлга яқин жойда эса 100 ўринли чойхона қад кўтарди. Чойхонага телевизор ва радиоаппаратлари ўрнатилди. Чойхона яқинида эса қандолат цехи ва новвойхона қурилди. Уларнинг маҳсулотларини Шаҳрихон аҳолисининг кўпчилиги бажонидил харид қилмоқда.

Бу ерда сауна, чоғроқ бассейн, дам олиш хоналари бор. База ходимлари буларнинг ҳаммасини ўзлари, пландан ташқари олинган фойда ҳисобига бунёд этдилар.

— Бироқ ҳали қилинадиган ишлар кўп. Ҳозир икки қаватли бино қурилишини тугаллаяпмиз, — дейди база директори Тоҳиржон Қобулов. — Бинонинг биринчи қаватида деҳқончилик маҳсулотлари магазини жойлашади, иккинчи қаватда эса икки юз ўринли мажлислар зали бўлади. Бу бино ҳамиша гавжум бўлади — ён-атрофдаги маҳаллаларда истиқомат қилувчи аҳоли учун ундан кинотеатр сифатида фойдаланилади.

Хўжалик юритишнинг янги шароитига ўтиш ишлаб чиқаришнинг янги резервларини қидириб топишга мажбур этди. Коллектив туриб қолган молларни арзон нархларда сотиб, омборларни бўшатди ва у ерда тикувчилик цехи ташкил этишга киришди. Ҳозирнинг ўзидаёқ бинони иситиш учун қувурлар олиб келинди, дераза ромлари тайёрланмоқда. Тикувчилик цехида 200 нафар тикувчи икки сменада ишлайдиган бўлади. Бу ерда кўпгина уй бекалари ва мактабларни тамомлаган қизларни иш билан таъминлаш бир мунча қийин бўлиб турибди. Янги корхона эса шу йилнинг биринчи кварталидаёқ уларни иш билан таъминлай олади.

(ЎзТАГ).

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ. Жарқўрғон районидаги «Шарқ юлдузи» совхозида чорва қишловига барвақт ҳозирлик кўрилгани айни кунларда жуда асқотаяпти. Иссиқ биноларда боқилаётган моллар тўйимли моддалар билан бойитилган емишини еб, маҳсулотини кўпайтираяпти. Бултур яхши натижаларга эришган азаматлар жорий йилда ютуқларни мустаҳкамлаш учун курашмоқдалар.

СУРАТДА: пешқадам чорвадорлар (чапдан ўнгга) Рамазон Бозоров, Сафар Тўрамуродов, Тоштўра Шоймов ва ферма мудири Боташ Тўрамуродов.

И. ХЎЖАЕВ олган сурат. (ЎзТАГ).

Избоскан районидаги «Партия XX съезди» колхозида чорва маҳсулдорлиги муттасил ошмоқда. Бунга инсон омилини фаоллаштириш ва озуқа базасини мустаҳкамлаш эвазига эришилаётир. Фермада ишлаётганлар мазмунли дам олишлари учун барча шароит муҳайё. Чорвадорлар мусобақасида бузоқбоқар Моҳрўя Алимова пешқадамлик қилаётир. Унинг қарамоғидаги ҳар жонивор кунига 800—1000 граммдан семирмоқда.

СУРАТДА: илғор бузоқбоқар М. Алимова.

Б. АЛИМОВ олган сурат.

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

ТБИЛИСИ. Абхазиядаги Мимта тоғ дарёсида жойлашган гидростанция деярли ярим асрлик танаффусдан кейин яна ишлай бошлади. Реконструкция қилинганидан кейин қуввати икки баравар ошган жажжи ГЭСнинг электр энергияси энди шу яқин атрофда жойлашган бир нечта қишлоқ ва туристик комплексни таъминлаш учун етади. Ҳозир республикада бекордан-бекорга унутиб юборилган қирқта кичик ГЭС тикланаяпти ва янгиланаяпти, жадал суръатлар билан янги ГЭСлар қурилаяпти. Ҳисоб-китоблардан маълум бўлишича, яқин вақт ичида тезоқар тоғ дарёларида қуриш режалаштирилаётган 250 та чоғроқ станциянинг энергияси республика энергетика имкониятининг 15 фоизигача бўлган қисмини ташкил қилиши мумкин. Бунинг устига ўта кучли ГЭСлардан фарқ қилиб, улар табиатга зарар етказмайди, бундай ГЭСларни қуриш учун эса анча кам вақт кетади.

* * *

БИРОБИДЖОН. Яҳудий маданияти вакилларининг давра суҳбати яҳудий жамиятлари ва ташкилотларининг ўтган йил охирида Москвада ўтказилган биринчи Бутуниттифоқ съездида бошланган мулоқотнинг давоми бўлди. Давра суҳбати Биробиджонда бўлди, бу ерда Украина, Болтиқбўйи, Урал, Сибирь ва Узоқ Шарқдан келган вакиллар тўпланишди. Улар байналмилал тарбия ва мулоқот, миллатлараро муносабатлар муаммоларини муҳокама қилдилар.

(ТАСС).

ҚУЛАЙЛИК

Жиззах аккумулятор заводида стоматология кабинети ташкил этилди. Корхонада коллектив қабул қилган ҳамма корхона ходимларининг меҳнат ва турмуш шароитини яхшилашга қаратилган социал программа изчил амалга оширилмоқда. Бундан илгари заводда шинам ошхона ва бар, магазинлар, «Союзпечать» дўкони очилган эди. Унумли меҳнатдан сўнг саунага тушиб чиқиш мумкин. Заводга кираверишда эса сменани тамомлаганларни «Икарус» автобуси кутиб туради ва уларни уйларига элтиб қўяди.

НОМЗОДЛАР

ЎЗИНГИЗГА ИШОНИНГ!

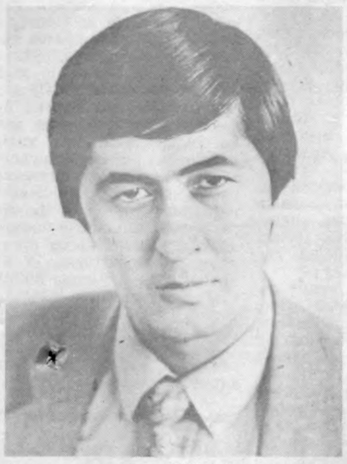

Менинг номзодим 327-Қуйиқишлоқ сайлов округидан Ўзбекистон ССР халқ депутатлигига кўрсатилганини ҳам қувонч, ҳам хавотир билан эшитдим. Қувончим шундан эдики, менинг қўлимдан иш келишига одамлар ишонишар экан. Хавотир қилишимнинг сабаби — бугун қайта қуриш тақдири ҳам хавотир остидадир. Одамлар жасур, омилкор номзодларга овоз берсаларгина яхшироқ кун кўришлари мумкин. Ҳозир депутатлик нишонини тақиб керилиб юрадиган, йилига икки бор Тошкентга бориб, сессия тугаса магазиндан у-бу нарса олганидан хурсанд қайтиб келадиганларнинг вақти ўтди, энди депутатликнинг юки оғир...

Хўш, депутатликка сайлансам, менинг қўлимдан нима келади ва нима келмайди? Депутатнинг дадиллиги сизнинг дадиллигингизга боғлиқ — агар сизлар ўз кучингизга ишонсангиз, қайта қуришга ишонсангиз, мен сизнинг ёнингизда туришга, қўллаб-қувватлашга тайёрман. Агар сиз менга овоз бергач, ёнимда мададкор ва маслаҳатчи бўлсангиз, камчиликларни, қувонч ва ташвишларингизни айтиб турсангизгина, менинг қўлимдан иш келиши мумкин. Сайланиб олиш учунгина катта ваъдалар бериш фикридан йироқман. Ўз имконимдан, сизнинг имконингиздан ва ҳукуматимизнинг имконидан ортиқча нарсани ваъда берсам, ёлғон бўлар эди. Давлатнинг чўнтаги қуруқ, унинг бойиши эса одамларнинг меҳнатига боғлиқ.

Энг муҳими, мен сизнинг олдингизда қандай муаммолар турганини биламан (билмаганимни айтиб турасиз), ечишни вақт кўрсатади.

Майли, тамакидан бошлай қолайлик. Унинг зарари, заҳари ҳақида кўп гапирадиган бўлишди. Биз ҳаётга яқинроқ бўлайлик. Ростини айтсак, тамаки туфайли кўпчиликнинг қўли пул, дастурхони гўшту нон кўрди. Гап тамакини йўқотиш ҳақида эмас, уни зарарсизроқ етиштириш технологияси, йўл-йўриғи ҳақида бориши керак. Ахир, шу пайтгача бирорта безарар завод ҳам топилгани йўқ, тошкўмир кони ҳам зарарли, нефть қазиш ҳам зарарли, пахта етиштириш ҳам қийин... Тамакини аҳоли яшайдиган ердан 3—4 километр олисга экиш керак. Унинг аччиғи қуригач чиқади. Авваллари тамаки осадиган, тойлайдиган саройлар бўларди. Ҳозир тирамоҳ узиб, уй шифтига осишади-ю, то тойлаб топширгунча ҳидлаб ўтиришади. Албатта зарар. Шунинг учун ҳовлининг бошқа четига жой қилиш лозим. Энг қизиғи, одамлар тамакидан кўра унга ишлатиладиган ҳар хил зарарли химикатлардан кўпроқ азоб чекмоқдалар. Врачларимиз 1988 йилда зарарли кимёвий дорилар кам ишлатилгани туфайли Ургутда сариқ касаллиги, бошқа юқумли касалликлар кескин камайганини таъкидлаган эдилар. Бизга билимдон агрономлар керак. Тамаки етиштириш оғир, аммо унинг ҳозирги нархи арзон. Эрта баҳорда сувга оёқяланг тушиб экиш, чопиқлар қиш-қировда изиллаб игнага тизиш... Буларнинг бари ургутликларнинг нони ҳалол эканини кўрсатиб турибди. Биз тамаки нархини кўтарганда бу ишни аввало одамлар учун қилаётганимизни англатишимиз керак, яъни нарх икки баравар ошса, бир тонна ўрнига 500 килограмм топширсак, ўша пулни олардик. Бу иш ҳал бўлгунча хўжаликларимизга, районимизга бироз иқтисодий эркинлик берилса, ҳосилнинг бир қисмини бошқа республикаларга бевосита сотсак ёки бизда танқис буюмларга айирбошласак. Масалан, қурилиш материалларига, ёғочга...

Йўлларимизга бир қаранг: ўнқир-чўнқир, эгри-бугри... Бу йўлларда юрса машина у ёқда турсин, танк ҳам ишдан чиқади.

«Партия XXV съезди» колхозида, Сойғусда мактаб қуриш керак: қиш совуғида изиллаб узоққа қатнаётган болаларга раҳмингиз келади. Испанза, Ғўсда экин экиладиган ерлар тобора камайиб бормоқда, янги-янги ўсмирлар авлоди эса вояга етиб, гурзидай муштларини ўқталиб иш излаб юрибдилар. Энди қишлоқларнинг энига эмас, бўйига ўйлаш керак — кичик-кичик корхоналар қурилиши шарт. Худди шундай корхона, масалан, консерва заводи Охунбобоев номли колхозда ҳам қурилиши лозим. Одамлар кутишдан чарчадилар.

Ўзбекистондаги меҳнатга лаёқатли аҳолининг 40 фоизини ёшлар ташкил этадилар. Булар билагида кучи, юрагида қўри бор, ақли пишиқ йигит-қизлар, айни балоғат пайтидагилар. Уларнинг ишсизлиги жамият ўз бойлигига бефарқлигидан далолат беради.

Республикамизда аҳолининг 44,7 фоизи ойига 75 сўмдан кам маош олади, яъни 9 миллион киши зўрға кун кечиради. 2,8 фоиз кишинингина маоши 200 сўмдан зиёд. Ургутда ҳам шундай бир ҳол: бойлар жуда ҳам бой, камбағаллар жуда ҳам камбағалдир. Мен бойларни ҳам камбағал қилмоқчи эмасман, аксинча, камбағаллар ҳам бой бўлишларини истайман.

Режаларимдан бири — порахўрликка қарши курашмоқ. Одамлар пора берганни ҳам қамашади, шунинг учун у айтишга қўрқади, дейишади. Гўё пора берганни қамашмаса порахўрлик йўқолар эмиш. Афсуски, бундай бўлмайди. Чунки ҳар қандай порахўр — амалдордир, яъни у шу амали орқали пора берганга нимадир иноят қилади. Пора берувчи эса доим бирор ишини навбатсиз, ноқонуний битириб олади. Демак, у ҳам иш очилмаслигидан манфаатдор. Шунинг учун порахўрлик чуқур илдиз отган, ҳаммани ўз домига тортиб бормоқда. Ҳозир ҳатто газета сотувчи ҳам бир-икки тийин уриб қолади. У шу билан ўз қадрини, ор-номусини ерга ураётганини, сизнинг бир-икки тийинингизга сотилаётганини ўйлаб ҳам ўтирмайди. Порахўрликнинг ҳар қандай кўриниши йўқолсин! Айрим амалдорлар офтобга исиниб турганингиз учун ҳам пора олишга тайёр. Ҳозирча ландовурроқлар қўлга тушиб, пишиқ порахўрлар қутулиб юришибди. Биз болаларимизга бундай қилвир дунёни мерос қилиб қолдирсак жиноят бўлади.

Дарвоқе, болалар ҳақида. Республикамиздаги 31 фоиз қишлоқларда мактаб, 30 фоизида болалар боғчалари йўқ. Борларида-чи? Ургут районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» колхозидаги ягона болалар боғчасига бор-йўғи 3 фоиз бола жалб этилган! 97 фоиз болакайлар эса тамаки экаётган, кетмон чопаётган оналарининг оёғига ўралашиб, чанг ютиб ўсмоқда. Уларнинг соғлом ўсмоғини ўйлайлик — эртага ер юзида ўзбек деган халқ ҳам қолсин!

Соғлом бола эса соғлом онанинг фарзандидир. Биз аёлларни асрашни ўрганайлик. Қишлоқларимизда шаҳардагидай кийим ювиб берадиган жойлар йўқ, иссиқ сув-совуқ сув жўмракдан келиб турмайди. Нонвой ҳам, ҳаммом ҳам, маиший хизмат уйи ҳам аёлнинг ўзидир. Боғда ҳам, тамаки етиштиришнинг оғир ишларида ҳам аёллар ва болалар банд. Уларнинг бармоқлари тилиниб тамаки тизишлари ортидан келган пулни чўнтакка жойлаб, кўкрак кериб кўча айланиб қайтгач, уйга кириб аёлимиз ва боламиздан икки оғиз яхши сўзимизни аямайлик. Мен бўлғуси депутатнинг вазифаси одамлар бир-бирини еб-ейишиб юрмайдиган, ҳамма бир-бирини авайлайдиган замонни яқинлаштиришдан иборат деб биламан. Бунинг учун одамлар адолатга, ҳақиқатга — уларнинг ифодаси бўлиши лозим ҳисобланган ҳукуматга ишонишлари керак.

Ургут ноҳияси учун яқин йиллар ичида сув муаммоси долзарб бўлиши тайин. Яқин йиллар ичида ерости сувлари қудуқлар орқали сўрилиб кетиши туфайли тоғлар қовжираб, ўликтошга айланиши мумкин, зиравор ўтлар, шифобахш гиёҳлар абадул-абад йўқолиши аниқ. Сурхондарёда— Бойсун тоғларида артезиан қудуқлари кўпайгач, бодом гули очилмай тўкилаётганини ёдимизда сақлайлик. Ҳамма нарсанинг ўлчови бор. Ҳаттоки «Қуръони Карим»даги Алқамар сурасида Ўзлари: «Албатта, биз ҳамма нарсани ўлчов билан ҳал қилдик!» — деганлар. Яна Қуръондаги Сураи ал-анбиёда: «Барча тирик нарсани сувдан қилганмиз», — деб уқтирганлар. Биз дунёнинг неъматларини оёқости этмайлик, чунки биздан кейин ҳам одамлар қоладилар.

Хўш, дунёни қолдириб, биз қаёққа кетамиз? Ўзингизга маълум. Мени қабристонларимизнинг ҳолати ўйлантиради. Кўпчилик ота-онасини қаро ерга топшириб келгандан кейин, бир йил-икки йилдан сўнг хабар олмайди. Ўт-алафини юлиб, гул экиб қўймайди. Энди бу ишларга райижроқўмлар эътиборини қаратиш керак.

Муаммоларни айтаверсак, тун оғиб тонг отади. Бу масалалар 18 февралда тўрт номзодга — шу жумладан менга ҳам овоз беришга келадиган 32 минг 783 сайловчига маълум. Уларни ҳал қилиш ҳаммамизнинг ҳаракатимизга, айрим тепса-тебранмасларнинг ёқасидан астойдил тутишимизга, кундалик ҳалол меҳнатимизга боғлиқ. Шахсан мен белимни маҳкам боғлаганман.

Биз китоб ўқимай қўйдик. Аввало иш кўп, вақт йўқ. Аммо вақт топсак ҳам, қани бизда шинам, ёруғ кутубхоналар?! Қайда ул нурафзо китоблар?! Давлат маданият соҳасидан маблағини аямаслиги керак. Зеро, маданият қиммат туради, лекин маданиятсизлик ундан ҳам қимматга тушади.

Ростини айтсак, депутат бўлиб сайланишдан яна бир умидим ҳам бор. Мен ёзувчи, шоир сифатида жуда кўп мақолалар ёздим. Армиядаги аҳвол ҳақидаги «Ой бориб, омон қайтмаган болам...», милиция ва суднинг қаллобликлари ҳақидаги «Яшашга рухсат беринг, прокурор...», ўзбекчиликни ёқлаб ёзган «Халқ шаъни» ва бошқа жуда кўп мақолаларимни ўқигандирсиз. Бошқалар ҳам кўп ёзишди, айтишди. Радио, телевизорда ҳар куни гапиришади. Лекин бир нарсани билдим: гап билан иш битмас экан, ёзган билан эл қорни тўймас экан. Агар депутатликка сайланадиган бўлсам, мақолаларимдаги ишларни ҳам амалга ошираман, деб ўйлайман.

Ёзувчиларнинг депутат бўлишларидан чўчиб турган мансабдорлар Ҳазрати Навоий устидан Ҳусайн Бойқарога: «Алишер хазинани адо қилади», — деб арз этган сарой аъёнларини эслатишади менга. Ёзувчилар ростини айтиб келганлар. Ростини айтган доим жазоланган, ёлғон айтганга жазо йўқ. Минг йиллардан бери шундай.

Қандай ишлаш депутатнинг виждонига, билимига, ақлига, хоҳишига боғлиқ. Кимга овоз бериш эса сизга боғлиқ, азиз сайловчилар — испанзаликлар, ғўсликлар, поҳобликлар, ҳамзаликлар, чепликлар, бешёғочликлар, қуйиқишлоқликлар, жарқишлоқликлар...

Карим БАҲРИЕВ,
СССР Журналистлар уюшмасининг аъзоси, 327-Қуйиқишлоқ сайлов округидан Ўзбекистон ССР халқ депутатлигига номзод.

ЭЪТИҚОД

191-Булунғур сайлов округидан Ўзбекистон ССР халқ депутатлигига номзод, Булунғур район марказий шифохонаси бош врачи Мамаюсуф САЛИМОВ билан суҳбат

— Ҳозирги мураккаб ва оғир бўлган ижтимоий-сиёсий шароитда сайлов кураши майдонига чиқишингизнинг боиси нимада?

— Аввало, ўзим етакчилик қилаётган коллектив ишончидан илҳомландим. Бундан ташқари нафақат оддий шифокор, балки элимнинг бир фарзанди сифатида унинг ташвишу дардига шерик бўлиш, ечими чўзилиб келаётган муаммоларни ҳал этишга халқ депутати сифатида бош қўшиш истаги бор менда.

— Сайловолди ҳаракат дастурингизда муаммолар ечимига доир шахсий қарашларингизни баён этгансиз, албатта.

— Ҳаракат дастуримда иқтисодий муаммоларга эътиборни кўпроқ қаратдим. Ахир, қачонгача пешонамизга «боқимандa» деган тамға урилади!? Ўзбекистон давлатдан 4 миллиард сўм, Булунғур райони 102 миллион сўм қарзмиш. Қисқаси, ижтимоий адолатни қарор топтирмасдан туриб, амалий ишга киришмоқ мушкул.

— Фикрингизни аниқроқ баён этсангиз.

— Ўзбекистон аҳолисидан 9 миллион кишининг ойлик даромади 75 сўмга етмайди. Қашшоқлар умумий аҳолининг 44 фоиздан кўпроғини ташкил этади. Бу кўрсаткич Россия Федерациясида 6,3 фоиз, Литвада 3,6 фоизга тенглигини назарда тутсак, ижтимоий адолатга чанқоқлигимиз, унинг зарурияти аниқ кўзга ташланади. Қишлоқ аҳли ҳаётида ўзгаришлар жуда кам. Биргина Булунғурдаги аксарият совхозлар ишчилари 30—40 сўм маошини 2—3 ойлаб кечикиб олишади. Ҳар бир хонадонда 7—8 жон бор. Хулосани ўзингиз чиқариб олаверинг.

— Булунғурда халқ таълими, маданий-маърифий, соғлиқни сақлаш соҳаларида бир талай муаммолар тўпланиб қолган. Депутатликка номзод сифатида Сизни ушбу муаммолар ҳам қизиқтирса керак.

— Қизиқтирадигина эмас, ташвишлантиради деяверинг. Райондаги 55 мактабдан 10 таси замонавий бинога эга, холос. Шароит оғирлигидан 28 мактабда ўқиш-ўқитиш икки сменада ташкил этилган. Таъминот мутлақо қониқарсиз аҳволда. Маданий масканларимиз билан мақтанишга ҳали эрта. Соғлиқни сақлаш соҳасида ҳам аҳвол яхши эмас. Кейинги йилларда туғруқхона, поликлиника, юқумли касалликлар шифохонаси, сутли таомлар ошхонаси янги бинога кўчиб ўтса-да, муаммолар тўлиқ ҳал этилгани йўқ. Яқин орада ошхона комплекси, туғруқхона ишга тушади. Дорихона қурилаётир. Келаси йили жарроҳлик, болалар бўлимлари учун янги бинолар қурилиши бошланади.

— Сиз ишлаётган соҳада бошқа муаммолар ҳам бор. Яъни мош тошсиз, гуруч курмаксиз бўлмаганидек...

— Мақсадингизни англадим. Орамиздаги «тош» ва «курмак»ларни мен ҳам эътироф этаман. Бирники — мингга, мингники — туманга дегандек, шифокор номи таъмагирга айланиб қолиши ҳеч гап эмас. Мен 16 йилдирки, шу соҳада ишлаб, бундай кишини учратмадим. Демоқчиманки, таъмагирларга қарши кураш жамоатчиликнинг кучи, бевосита иштироки билангина самара бериши мумкин.

— Сизни яна қандай муаммолар ташвишлантиради?

— Мени планлаштиришдаги юзакичилик, беparволиклар ташвишлантиради. Дейлик, битта товуққа бир йилда қанча дон бериш, ундан қанча тухум олишгача планлаштириладию ижтимоий муаммолар ижроси режалаштирилмайди. Гапираверсак, гап кўп...

Суҳбатдош Қ. ХАЛИЛОВ.

БУРЧ КУРАШГА УНДАЙДИ

Яқин йиллargача қишлоғимиз улуғлари — боболаримиз сайлов деганда қўшбелбоғни боғлаб, кўни-қўшнию момоларимиз сайлов варақасини дасталаб ҳам ўзи, ҳам бошқалар учун овоз бериб қайтарди. Биз, болалар уйда ҳолваю қанд-қурсга тўлган белбоғларни кутиб турардик. Сайлов сайл эди-да! Кимни сайлашди, нима учун сайлашди, буниси катталар каби бизни ҳам қизиқтирмасди. Албатта, бу шарҳнинг қатор сабаблари бор... Номзод, депутат деган сўзлар маъносини кеч бўлса-да, (шунисига ҳам шукур) билаяпмизки, у сиз билан бизнинг ишонган, ишончимизни оқлашга қодир, халқ манфаатини ҳимоя қила оладиган, ҳаётимизга дахлдор шахс экан. Ошкоралик ва қайта қуриш даврида ҳам биз тенги авлод (30 ёшлилар)нинг сайлов ҳақидаги тушунчаси, билими бир қадар чекланган, тор. Орзуга айб йўқ, бу жараён секин-аста бўлсин, барибир ўтаяпти, ўтади.

Бугунги сайловчи ҳар қалай кимга овоз беришини — кимни сайлашини билади. Муҳими шу! Бугун биз энг аввало, халқни, давлатни ёлғондан асрашимиз, қутқаришимиз шарт. Бусиз демократия ва ошкораликка путур етади. Ошкораликнинг биринчи шарти шу.

181-Вобкент сайлов округидан 199-механизациялашган кўчма колонна ишчи-хизматчилари Ўзбекистон ССР халқ депутатлигига номзод қилиб инженер Насрулло Саидовни кўрсатишди. Хушхабардан кўплар қатори мен ҳам қувондим. Мен уни қурувчи, иқтисодчи, тарихчи ва журналист сифатида танийман, фикрларини қувватлайман.

Оилада ўн боланинг бири бўлиб тарбияланган Насрулло ёшликдан туғилган юрти, элдошларига эътиқод қўйди. Вобкентнинг тарихий обидаларига ихлос ва ифтихор туйғуси билан у Самарқанд давлат архитектура ва қурилиш институтини битирди. Дастлаб Учқудуқдаги 3-қурилиш-монтаж бошқармасида мастер, сўнгра Вобкентда қурилиш сифати инженери вазифасида ишлади. Совет Армияси сафларида хизмат қилиб қайтди. Оила қурди...

Мулоҳазали, оғир-босиқ бу йигит билан суҳбатлашсангиз, унинг бой ички дунёси, туғилган ерига нақадар теран боғланганлиги, билими намоён бўлади. Насрулло ўз сўзига эга, керак жойда ҳақ гапни айтишдан қочмайди, умум манфаати учун ўзини аямайди.

Юртдошлари унга бефарқ эмас. Навоий номидаги ўрта мактаб ўқитувчиси У. Сафаров шундай ҳикоя қилади:

— Насрулло Саидов ҳамиша халқ манфаати учун елиб-югуради. Ноҳия ва вилоят газеталарида унинг жумҳуриятимизда моддий тақсимотнинг пастлиги, тарихий обидаларимизни асраш, меҳнаткашларнинг ижтимоий шарт-шароитини яхшилаш каби муҳим муаммолар кўтарилган мақолаларини қизиқиш билан ўқиб бораяпмиз. Бу масалаларни ёзиш учун нафақат журъат, катта билим, фидойилик, тайёргарлик зарур. Менимча, у халқ депутатлигига муносиб.

Насрулло Саидовнинг сайловолди ҳаракат дастурини ўқиганимда юқоридаги фикрларнинг тасдиғини кўрдим. Керагича муаммо топиб, уни қоғозга тушириш ҳаракат дастури бўлолмайди. Тўғриси, биз шу кунгача қоғозда катта-катта ваъдалару муаммоларни ўқиб, кўникиб келдик. Бир қадар бефарқлигимиз ва лоқайдлигимизга шулар сабаб, десак хато бўлмас.

— Ўз юрти, аждодлари тарихини билмаган, эъзозламаган халқ албатта инқирозга юз тутади, — деб ёзади Насрулло Саидов «Вобкент минораси» номли мақоласида. — Араб сайёҳи ибн Баттутанинг «Саёҳатлар» асарида қадим Вобкент шаҳри манзаралари, элнинг турмуш тарзи, маданияти, деҳқончилиги ва ҳунармандчилиги ҳақида ўқиганман. Булар — эски гаплар, тарих десангиз, келинг, Вобкентнинг асримиз бошларидаги манзараси, турмушини эслайлик, ўрганайлик, биладиган қариялардан сўрайлик. Бундан 50—60 йил илгари шаҳримиз маркази ҳозирги минора атрофида эди. Миноранинг кун чиқар томонида Абдул Азизхон мадрасаси бўлиб, дарвозаси минора томонга очилган. Бугунги мадрасанинг тенг ярми бузилган, гумбази қулаб тушган... Тарихдан мерос — кенг ҳовлили ҳиндулар саройи, шинни бозори, тош ҳовуз, мадраса қани? Ким жавоб беради бу саволга? Уруш йилларида эвакуация қилинган болалар уйи — мадрасадан ҳам жудо бўлдик. Касбим қурувчи бўлгани учун ҳам ҳар бир обида, бино ҳақида қайғуришга мажбурман. Ҳар битта ғишт, бир ҳовуч лой, тупроқ фарзандимдек азиз, суюмли. Азиз ҳамшаҳарлар — вебкентликлар, фурсат бор, олтинга топилмас фурсат, келинглар, борини — омон қолган ёдгорликларимизни асрайлик, менга ҳамфикр, ҳамдард бўлинг...»

Фикр эркинлигига не етсин! Насруллонинг кимлигини юқоридаги даъватдан ҳам билса бўлади. Безовталик, фарзандлик бурчи уни тиниб-тинчимасликка, қурилишда янги тажрибаларни дадил қўллашга чорлаяпти. У ўзи қизиққан барча соҳа бўйича адабиётлар, газета-журналлар йиғиш, ўрганиш билан чекланмайди. Ўтган йили ёш инженернинг таржимаи ҳолида яна бир муҳим воқеа муҳрланди. Насрулло Донецк область Красний Лимон шаҳридаги Бутуниттифоқ менеджерлар тайёрлаш олий мактабига қабул қилинди. Бу дегани, у келгусида ишлаб чиқаришни тўғри ташкил қилувчи мутахассис — иш бошқарувчи сифатида фаолият кўрсатади.

Номзоднинг ҳаракат дастурида талай режалар, иқтисодиёт билан боғлиқ аниқ таклифлар борки, сайловчилар унга ишониб овоз берсалар — Насрулло хизматга шай. Зиммасига райком аъзолигидан то депутатликкача бўлган қатор масъул вазифаларни олганлар ҳам йўқ эмас. Агар ўша шахс марказга бирор йиғинга чақирилса, кўрмаган шаҳрини кўриш, хуллас — ўзини сайрга боргандек тутиши ҳақида аниқ далиллар билан республика матбуотида ёзган эдим. Бундан мурод шуки, биз шундай номзодга овоз берайликки, унинг ҳаракат дастури қоғозда қолмасин, ишончни оқласин. Мен Насрулло Саидовнинг ишончли вакили сифатида азиз вобкентликларни унга овоз беришга даъват этаман.

Ражаббой ОТА ТУРК,
номзоднинг ишончли вакили.

ВАЪДА ВАФОСИ БИЛАН УЛУҒ

Ҳошимжон Тешабоев Ленинск шаҳридаги 152-Кужган сайлов округидан Ўзбекистон ССР халқ депутатлигига номзод қилиб кўрсатилди ва рўйхатга олинди. Яхши қилишибди. Депутатликка муносиб, идрокли раҳбар. Бир неча йил бурун у билан кўришган эдик. Жуда оддий, катталикни билмайди. Мансаб ортидан қувмайди. Унвонлар олиш учун жонини жабборга бермайди. Коллектив билан ҳамдард, ҳамнафас, тилида нима бўлса, дилида ҳам шу. Депутатликка номзоди кўрсатилганини эшитиб, шуларни ўйладим...

Асака адирлари ичкарироғида оппоқ уйлар ғужуми кўзга ташланади. Қия асфальт йўлдан чиқиб борсангиз, аввал уй-жой посёлкасини оралаб ўтасиз. Сўнгра эса ер бағирлатиб қурилган биноларга дуч келасиз. Бу, Ҳошимжон Тешабоев етакчилик қилаётган Андижон паррандачилик бирлашмасининг фабрикаларидир. Ҳошимжон ана шу қушлар шаҳарчасида биринчи чироқ ёққан кишилардан. Турнақатор иморатларнинг кўпгина биринчи ғиштини Ҳошимжон қўйган десак муболаға бўлмас. У ўн йил сурункасига парранда гўшти етиштириш бирлашмасида бош директор бўлган. Ўша кезларда ободончилик, қурилиш ишларига катта эътибор берган. Ўн йиллик меҳнат йўлини ўнқир-чўнқирлари, дилгир сўқмоқлари, тахти равон сайилгоҳлари билан босиб ўтди. Гоҳ қувонч, гоҳ ташвиш келтирган бекатларда нафас ростлади.

Кейин Балиқчи паррандачилик фабрикасига директор бўлиб борди. У ерда беш йил ишлаб, фабрикани оёққа турғизди. Тағин эски иш жойи — Асакага қайтди. Наслчилик фабрикасига дирекор бўлди.

Паррандачилик энг қийин, энг оғир, энг нозик ва серҳархаша соҳадир. Товуқларнинг юқумли касалликларга кам бардошлилиги чорва ходимларининг ташвишига ташвиш қўшади. Бу ҳамиша ҳушёр туриш ва тозаликка риоя қилишни тақозо этади. Ҳошимжон буни яхши билади. У келган пайтда фабрика миллионлаб зарар кўрар эди. Планлар бажарилмасди. Қунимсизлик кучайган, малакали кадрлар тарқаб кетганди. Гуруҳбозлик авж олганди.

Кўпни кўрган директор аразлаб кетган мутахассисларни фабрикага қайтарди. Корхонада соғлом вазият туғдирди. Бир йилдаёқ ишлар юришиб кетди. 1988 йил яхши якунланди. 1 миллион сўм зарар қопланиб, 208 тонна ем иқтисод қилинди. Ишчи-хизматчилар асосий иш ҳақидан икки баравар кўп қўшимча маош олишди.

Ўтган йили фабрикада ижара пудрати жорий этилди. Якка тартибда парранда боқиш йўлга қўйилди. 85 та хонадонга 109 мингта жўжа еми билан ижарага берилди. Бу жўжалар 70 кундан кейин 145 тонна гўшт бўлиб қайтди. Шунинг ўзидан фабрика 406 минг сўм соф фойда кўрди. Умуман, фабрика ижаранинг шарофати билан пландан ташқари 970 минг сўм соф фойда олди.

Корхонада парҳез гўшт етиштириш 340 тоннага, тухум — 3 миллион донага етди. Иш ҳақининг кўпайиши, 13-маошнинг тикланиши қунимсизликка барҳам берди. Фабрикада ишлаб пенсияга чиққан тўрт ишчининг пенсияси 70 сўмдан 100 сўмга кўтарилди. 56 та болали онанинг 12 сўмлик нафақа пули 20 сўмданга етказилди. Ишчиларга тушлик овқатнинг 40 фоизи фабрика ҳисобидан тўланаяпти. Бу, соф фойда ҳисобидан берилмоқда.

Илгари фабрика қарамоғидаги 160 гектар ернинг «умри» бекор ўтарди. 1989 йилда бу ер ижарага берилди ва 97 минг сўм даромад олинди. Фабрикада пулли хизмат йўлга қўйилди. Оҳак цехи ишга туширилди. Ҳар бир тонна оҳак 45 сўмдан сотилаяпти.

Бу — айтишга осон. Аслида жонли рақамлар замирида номзодимиз Ҳошимжон ва у етакчилик қилган коллективнинг қанчадан-қанча сермашаққат меҳнати, паррандаларни соғлом ва омон сақлаб қолиш йўлидаги ҳаракати ётибди.

Ўтган йил ноябрь ойида Андижон паррандачилик бирлашмаси тузилди. Ҳошимжон Тешабоев унга бош директор бўлди. Фабрикалар, Андижон-2 жўжа-паррандачилик фабрикаси бирлашма таркибига киритилди. 1991 йилдан 3-жўжа-паррандачилик фабрикаси ҳам бирлашма ихтиёрига берилади. Шунда 1870 паррандабоқар бир оилага бирлашган бўлади. Бирлашма тузишдан мақсад келгусида йилига 6 минг 200 тоннадан парҳез гўшти етиштиришдир. Бирлашма тарихида ҳеч қачон бу юксак марра эгалланмаган.

— Энди фабрикалараро «сеники», «меники», деган гаплар йўқолади, — деди Ҳ. Тешабоев биз билан суҳбатда, — сув жанжали барҳам топади. Электрдан, меҳнат ресурсларидан фойдаланиш яхшиланади. Социал масалалар тўғри ҳал этилади. Четдан наслли тухум келтиришга чек қўйилади. Уй-жой, 840 ўринли мактаб қурилади. Ободончилик ишлари кучайтирилади. 17 километр сув йўли қайта тикланади. Паррандаларни сўйиш бўйича голланд линияси ўрнатаяпмиз. Шу йилнинг биринчи ярмида консерва цехи қурилиши ниҳоясига етказилади.

Унинг сайловолди дастурида баландпарвоз ваъдалар йўқ.

Мўлжалимдаги ишларнинг ҳаммаси қўлимдан келадиган, кўпчилик билан битадиган, амалга оширса бўладиган вазифалар, — деди Ҳ. Тешабоев суҳбатимиз охирида. — Одамлар ёлғон гаплардан, ҳавойи ваъдалардан тўйди, сўз ва иш бирлигига эришиш — асосий мақсадларимдан бири.

Ҳошимжон Тешабоев бир сўзли, ишбилармон раҳбар. Ишчиларнинг қадрини билиб иш тутади. Халқ дарди — унинг дарди. Шу сабаб унинг номзодини кўрсатган кишилар бир овоздан: «Биз Ҳошимжонга ишонамиз! У ишончимизни оқлайди», дейишаяпти.

А. ҚУРОНБОЕВ.

СОҲИБКОРЛАР ВАКИЛИ

Шаҳрисабз районидаги «Москва» совхози партия ташкилотининг секретари Ихтиёр Рўзиев иш фаолиятини шу хўжаликда агрономликдан бошлаган. Ёш боғбон дастлабки кунданоқ мевали дарахтлар сонини кўпайтиришга ҳаракат қилди. Эндиликда у қадаган ниҳоллар аллақачон вояга етган. Бир пайтлар 17 гектар бўлган боғ 275 гектарга етказилди. Хўжалик арзимаган миқдорда сабзавот, картошка етиштирарди. Бош агрономнинг тиниб-тинчимаслигидан бу кўрсаткич минг тоннани ташкил этди.

Ошкоралик халққа янгича тафаккур бахш этди. У аввал ўйлайдиган, сўнг хулоса чиқарадиган бўлди. Шу боис эл-улус келишиб, Ихтиёр Рўзиевни 237-Мироқи сайлов округидан Ўзбекистон ССР халқ депутатлигига номзод этиб кўрсатди.

— Ишсизликнинг мавжудлигига бефарқ қараб бўлмайди, — дейди номзод. — Бизда эса бундайлар кўп. Сайловолди учрашувларида уй-жой қурилиши, йўлларни созлаш, ичимлик сув келтириш ҳақида ёрдам сўрашади. Афсуски, депутатга бу юмушларни бажариш учун маблағ ажратилмайди. У нима қилиши керак? Депутатлар аввало маҳаллий Советларни моддий томондан кучайтириш юзасидан қонунлар қабул этилиши учун курашишлари лозим. Акс ҳолда халқ орзу-умидларини амалга ошириш жуда қийин.

Муаммолардан яна бири — ҳар бир республика иқтисодий жиҳатдан мустақил бўлмоғи керак. Кўплаб йирик корхоналар бевосита иттифоққа бўйсунади. Асосий экинимиз — пахтанинг ҳам асосий қисми ўзга шаҳарларда қайта ишланади.

Хотин-қизларга берилган имтиёзларда ҳам тенгсизликлар учрайди. Кўп республикаларда 4-фарзанд туғилса, 200 сўмдан пул берилади. Қаҳрамон оналарга эса қатор имтиёзлар бор. Бизда эса бу миқдор атиги 4 сўм. Қаҳрамон оналарга яратилган енгилликлар номигагина.

Ўқитувчилар, тиббиёт ходимларининг иш вақтлари ҳаддан зиёд чўзилиб кетган. Маошлари эса кам. Яна бир гап. Биз ўз тарихимиздан, маданиятимиздан анча йироқлашиб кетдик. Хайриятки, қайта қуриш шабадаси бизни аслимизга қайтарди. Тарихимизни жиддий ўрганишга киришдик. Шундай экан, уни тезлатиш лозим. Ҳар бир депутат ўзининг сайлов округи ҳудудидаги мактабларда беш йил давомида эски ўзбек тилини ўқитишни таъминлашга кўмаклашсин.

«Москва», К. Маркс номли совхозлар, Хуммон, Шўржи қишлоқларида аҳоли турмуш тарзи кўнгилдагидек эмас. Бу ерларда кичик цехлар, саноат корхоналари қуришга киришиш зарур.

Дарёлар суви кўпайиши билан бирга булоқларнинг суви камайиб бормоқда. Айниқса, тоғ қишлоқларида. Сабаби, ер ости суви сатҳи пасайиб кетаяпти. Бунинг олдини олиш учун артезиан қудуқларининг сонини кескин камайтириш керак.

Совхоз коммунистлари етакчиси Ихтиёр Рўзиев депутатликка муносиб даъвогар. У ўз номзодини кўрсатган халқ орасида бўлиб, уларни тўлқинлантираётган муаммолар хусусида фикр алмашмоқда. Зеро унинг бирдан бир нияти — сайловчилар орзусини рўёбга чиқаришдир.

Қ. ЭШМАТОВ.

КАТТА ОИЛА ФАРЗАНДИ

Бугун тонгда календарь варағига кўзингиз тушди. Қорақалпоғистон автоном области ташкил этилганига 65 йил (1925) тўлди. Тарихи узоқ ўтмишга бориб тақалади бу ўлканинг. Қорақалпоғистон ҳудудига одамларнинг кўчиб келиб ўтроқлашуви милоддан олдинги тўртинчи аср охирлари, иккинчи аср бошларига тўғри келади. Ўша даврда суғориладиган деҳқончиликка асос солинган эди. Қўйқирилганқалъа харобаларида қазилма ишлари олиб бориш натижасида қўлга киритилган топилмалар энг қадимги ёзма ёдгорликларидирки, улар янги эрадан олдинги тўртинчи асрларга тўғри келади. Ўтроқ халқ қандай ҳаёт кечирганини билиш ниятида яна тарихга мурожаат қиладиган бўлсак, Хива давлат ҳужжатлари асосида ёзилган рисолада шундай жумлаларни ўқиймиз:

«...Археологик ва тарихий маълумотлар қорақалпоқ хўжалиги чорвачиликни деҳқончилик ва балиқ овлаш билан қўшиб олиб борган комплекс типдаги хўжалик эканлигидан далолат беради...»

Бугунги Қорақалпоғистон ҳақида гап кетганда шарқда Устюрт, ғарбда Қизилқум ва Амударё соҳиллари, шимолда Орол денгизи билан ҳадлашувчи 164,9 минг квадрат километр майдонни эгаллаган, 1.214 минг аҳолиси 12 та шаҳар ва 14 та районда халқ хўжалигининг турли соҳаларида ҳалол меҳнат қилаётган азиз қардошларимиз кўз олдимизга келади.

Ишлаб чиқариш корхоналарининг асосий қисми Нукус, Хўжайли, Тахиатош, Мўйноқ, Чимбой шаҳарларида жойлашган.

Қишлоқ хўжалигида пахтачилик, шоликорлик, ғаллачилик, чорвачилик бош тармоқлар ҳисобланади.

Халқ таълими ва маданий-маърифий муассасалар, соғлиқни сақлаш, илмий масканлар, адабиёт ва санъат соҳалари инқилобгача бўлган даврга нисбатан кўзга кўринарли даражада ўсди. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Қорақалпоғистон филиали фаолият кўрсатаётганига ўттиз йилдан ошди. Унинг тасарруфидаги илмий-тадқиқот институтлари фанни ривожлантириш билан бирга миллий кадрлар тайёрланаётган энг йирик масканлардир.

Нукус — йирик илм-фан, маданият ва маърифат маркази. Дорилфунун, педагогика институти, 14 та махсус билим юрти, 23 та умумий таълим мактаби, клублар, кинотеатрлар, кутубхоналар мавжуд.

Қорақалпоғистон адабиётини бутун дунёга танитган Кунхўжа, Аминиёз, Бердақ, Оташларнинг муносиб издошлари И. Юсупов, Т. Қаипбергенов, Й. Оймирзаев, Т. Жумамуратов, Т. Сейтжонов ва бошқалар номини бадиий ижод мухлислари ҳурмат билан тилга оладилар. Тарихни тилга киритиш, қорақалпоқ халқини хорижий мамлакатларга танитиш йўлида ҳалол хизмат қилган олимлар М. Нурмуҳамедов, К. Максетов, К. Худойбергановлар ҳақида ҳам доим илиқ гапларни айтишади.

Қорақалпоқ халқи олдида турган муаммолар ҳам улардан оз эмас. Бунинг энг каттаси Оролнинг фожиали қисматидир.

Ўзбекистон Компартияси Қорақалпоғистон область комитетининг биринчи секретари С. Д. Ниетуллаев КПСС Марказий Комитетининг 1990 йил февраль пленумида бу ҳақида ёниб гапирди: «Денгиз тубининг қарийб уч миллион гектари ер юзига чиқиб қолди, бу ердан ҳар йили шамол неча юз миллионлаб тонна қум ва тузни учириб кетмоқда, — деди у. — Амударёга даладан чиққан зовур-дренаж сувларининг ҳозир ҳам оқизилаётгани оқибатида дарё сувининг сифати ниҳоятда ёмонлашди. Бу сув эндиликда фақат техникавий мақсадлар учун яроқлидир. Орол бўйи аҳолиси шу сувни ичишга мажбур бўлмоқда...»

Умид юлдузлари жилва кўрсаётир. Оролни қутқариб қолишга бутун халқ бел боғлаган. Толеингиз ярқираб, бахтингиз куладиган кунлар келади.

ҚИШЛОҚ МУАЛЛИМАСИ

Мактабга кириб борганимизда Ойимжон ёш ўқитувчи билан гаплашаётган экан. Саломаликдан кейин:

— Ишларингиз қалай? —деб сўрадик ундан.

— Ёмон эмас. Лекин мактабимиз катта. 55 ўқитувчи 700 ўқувчига билим бермоқда. Уларнинг ишларидан хабардор бўлиб туриш керак. Баъзан эрталабдан кечгача мактабда бўлишга тўғри келади, — деди Ойимжон.

— Ислоҳот қандай олиб борилмоқда?

— Коллективимиз орасида 35-40 йил ишлаган тажрибали педагоглар ёрдамида ишни анча яхшилаяпмиз.

Биз сўз юритаётган Ойимжон Турсунбоева Амударё районидаги Навоий номли ўрта мактаб директорининг ўқув-тарбия ишлари бўйича ўринбосари. Қишлоқ қизи Ойимжон ёшлигидан улуғ рус тилига ихлос қўйди. Ўрта мактабда ҳам, Тошкентдаги республика рус тили ва адабиёти институтида ҳам пухта билим олди. 1974 йили институтни битказиб, мактабда иш бошлади. Ўзининг ишчанлиги билан кўзга тушди. Тажрибали ўқитувчилардан ўрганиб ва ёшларга ўргатиб, коллектив ҳурматини қозониб келмоқда.

— Она тилини ким чуқур билса, рус тилини ўрганиши ҳам осонлашади. Шу туфайли она тили ўқитувчиси билан рус тили ўқитувчиси мустаҳкам алоқада бўлиб иш олиб боришлари керак. Мен шунга алоҳида эътибор бераман, — дейди Ойимжон.

Х. ОТАМУРОДОВ.

Совет халқларининг ягона оиласида гуллаб-яшнаётган қорақалпоқ диёри мухториятга эришганлигининг олтмиш беш баҳорини нишонлаётган шу кунларда мозийга нигоҳ ташлаб, босиб ўтилган қийин, машаққатли йўлга якун ясалар, келажак режалари тузилар экан, нуроний сиймолар хотирасини эслаш муқаддас бурчдир.

Қўлида фотоаппарат билан автоном республика бўйлаб сафарга чиққан мухбиримиз Бахтиёр АЛИМОВ буюк шоир Бердақ (Бобомурот Қарғабоев) ҳайкали олдида бир нафас тўхтади. Ўтган асрда яшаб ижод этган бу улкан оқин халқ дардини ёниб куйлаган, авлодлари билимдон бўлишини орзу қилган эди. Мана, Нукусда давлат дорилфунуни ташкил этилди. Бу ерда қорақалпоқ йигит ва қизлари билим негизларини пухта эгалламоқдалар. Назарингиз тушиб турган учинчи суратда Хўжайли шаҳрига кираверишдаги ёдгорлик тасвирланган.

К. Станиславский номидаги Қорақалпоғистон давлат музикали драма театри «Тонг нури», «Эрназар — олакўз», «Сайеке ботир» каби миллий асарлар қатори «Камбағаллик айб эмас», «Скапеннинг найранглари», «Отелло» сингари нодир дурдоналарни ҳам саҳналаштириб, томошабинлар олқишига сазовор бўлмоқда. Мана бу яхши кайфиятли кишилар ҳозиргина тугаган спектаклдан мамнунликлари кўриниб турибди.

МУШОИРА

БЕРДАҚ

Сен қўшиқсан кемтик
уйда туғилган,
Ночор халқинг армонида
ювилган,
Толеидан иқбол излаб
элингга,
Яланг оёқ қорлар босиб
югурган.
Насиб бўлсанг гар бутунроқ
кийимга,
Ечиб ёпдинг уни
оға-инингга.
Ашъор битдинг, улус
дардини куйладинг,
Ултирмадинг қорнинг
силаб уйингда.
Золимларнинг изидида сен
хун бўлдинг,
Эрка даъват айлагувчи
ун бўлдинг.
Зулмат ичра зиё кутган
халқ учун
Қуёш янглиғ нур таратган
кун бўлдинг.
Хонақода айшу ишрат
сурмадинг,
Далаларда тўрғай бўлиб
сайрадинг.
Қалдирғочдай оғзинг билан
сув ташиб,
Ут ўғирлаб, элга туҳфа
айладинг.
Эл дардига дармон бўлган
гиёҳсан,
Халқ армони туққан сирли
зиёсан.
Орзуларинг гар амалга
ошмаса,
Бир умрга халқдек дили
сиёҳсан.

Иброҳим ЮСУПОВ.

МАҚТАНДИ ДЕМА

Кафтдай асфальт
бора-боргунча
Бир ўқ мисол учиб
келаман.
Машинанинг тезлиги шунча,
Атрофимни аранг кўраман.
Нега энди тўхтадик бирдан!
Олдимизда Аму бор экан.
Тўлқинлари тошиб кўпирган,
Қудрати зўр, шиддаткор
экан.
Мени ўтказ нариги ёққа,
Бу қадар кўп тутаверма сен.
Ҳақинг борми ҳаддан
ошмоққа!
Аму, менга қарши турма
сен!
Бошим эгиб, шерим деб сени
Ёлларингни сийпалайинми!
Тораярми минг қулоч эниг,
Қўшиқ айтиб аллалайинми!
Ўтказ тезроқ ҳар дам
шошилинч,
Гул истасанг гул ҳам
бераман.
Ёлборайми, бўлма кўп
бетинч,
Гар истасанг ханда қиламан.
Сенга ўхшаш мен ҳам
эркаман,
Минг бор ортиқ кучим,
қувватим,
Сабр қилгин жилов соламан,
Юрагимда тошди ғайратим.
Аму, мени мақтанди дерсан,
Сен ҳам кучли қандини
урган.
Агар сенга мен қарши
келсам,
Кўприк солиб ўтаман
бирдан.

Матен СЕЙТНИЁЗОВ.

БОҒБОН ҚИЗ

Боғбон қизнинг боғида
Меҳмон бўлдим бир куни.
Бир умрга ёдимдан
Чиқармайман мен уни.

Нурга чўмган мисоли,
Роҳат қиларди таним.
Меваси ҳам мазали
Еганда яйрар таним.

Тилда дедим: — Бол қолди,
Ширин экан узуми.
Ақлу ҳушимни олди
Лол қолдириб ўзимни.

Жамолига тўйдим мен
Сайр айлаб боғида,
Унга қўшиқ тўқийман,
Гоҳ соғинган чоғимда.

Хўжабек СЕИТОВ.
Қорақалпоқчадан таржима.

ДУРДОНА

Қорақалпоқ халқи бебаҳо адабий хазиналарга эгадирким, «Қирқ қиз» уларнинг энг аълоси ҳисобланади. Достон маҳаллий аҳоли ҳаётининг энг муҳим воқеаларини кенг кўламда, атрофлича, кўп қиррали тарзда кўрсатиб беради. Мазлумларнинг озодлик, мустақиллик ҳақидаги эзгу ниятлари, босқинчилар ва золимларга қарши курашлари, она замин муқаддаслиги унда ўз аксини топган.

Асар Саркоп қалъаси ҳукмдори Оллаёрнинг қизи Гулойим отасидан «Мевали» деб аталган ерни қандай қилиб совғага олгани ҳақидаги ҳикоя билан бошланади. Гулойим ўша ерда мис деворли, дарвозалари пўлат ва чўяндан қуйилган қўрғон қурдиради. Далалари хўкиз қўшилган омоч билан ҳайдалиб, ўғитлантирилади, суғориладиган бўлади. У чинакам боғга айланади. Гулойим эл назаридан четдаги мана шу боғда қирқ қиз билан яшаркан, уларни мардона курашларга ўргатади, ёв агар бостириб келгудай бўлса, ундан ҳимояланиш, бир сўз билан айтганда чинакам суворийликка хос фазилатларни дугоналарига сингдиришга ҳаракат қилади.

Қизлардан бири Сарвиноз нима учун ўн беш яшар Гулойим ўз дугоналарини ҳарбий санъатга ўргатаётганини шундай изоҳлайди: «Қалмиқ хони бизга ҳужум қилишга, халқимизни талашга тайёргарлик кўрмоқда. Қалбимиз босқинчиларга қарши қаҳр-ғазабга тўла бўлиши, ёвни қўлда қурол билан муносиб кутиб олиш керак. Шундагина зафар қозониш мумкин».

Достонда тасвирланган кейинги воқеалар Сарвинознинг сўзлари ҳақ эканлигини исботлайди. Қалмиқ хони Суртайшининг Сарконга бостириб кириши, бу ҳаёт-мамот жангида Гулойимнинг отаси Оллаёрнинг ҳалок бўлиши, қорақалпоқ заминининг оёқости қилиниши, саркопликларни қалмиқлар асир этиб олиб кетиши тўғрисида асарда батафсил ҳикоя қилинади.

Қалмиқларнинг Саркопга юриш бошлагани ҳақидаги ташвишли хабар Гулойим бошлиқ қирқ қизни ғазабга келтиради, улар ўз халқини қутқариш, таҳқирланган қариндош-уруғлари хунини олиш учун отланадилар. Жасорат, мардлик ва қаҳрамонлик туфайли ёвуз душман устидан ғалаба қозонадилар. Қалмиқ хони Суртайшини енгиб, банди бўлган саркопликларни озод қиладилар, мағлубларни келтирган зарарларини тўлашга мажбур этадилар.

Асарнинг бош қаҳрамонлари Гулойим, унинг севгилиси, хоразмлик баҳодир Арслон, синглиси Олтиной, Сарвиноз ва бошқаларнинг кечинмалари кўтаринки руҳда тасвирланган. Достонда халқ иродаси қаҳрамонлар хоҳишидан юқори қўйилади, персонажлар тақдири умуминсоният қисматига уйғунлашиб кетади. Арслон қалмиқлар устидан тўла ғалаба қозонишдан олдин Гулойимнинг муҳаббатига муяссар бўлганда, мард қиз халқ олдида зиммасига олган масъулиятини батамом ҳис этган ҳолда: «Аввал қасамимни бажарай, душмандан ўч олиб, дўстлар юрагини севинчларга тўлдирай. Сўнгра, азиз Арслоним, қалбим ҳароратини сенга бағишлайман, машаққатли бурчимни адо этгач, жони-дилимни сенга бераман», — дейди Гулойим.

Юксак олижаноблик «Қирқ қиз» достонининг энг олий фазилатларидандир. Гулойим Нодимшохни асир олгач, жангу жадални тўхтатади. «Бу одамлар бизга душман эмас», — дейди у Нодимшох зулмидан озод қилинган Хоразм кишиларига қараб.

Достоннинг яхши хислатларидан яна бири шуки, унда халқлар ўзаро ҳеч қачон адоватда яшамайдилар, хонлар ва шохлар очкўзлик билан бойлик тўплаш ниятида улар орасига нифоқ соладилар, бегуноҳ кишиларни қириб ташлайдилар, деган ғоя олға сурилади. Шу муносабат билан қалмиқлар юртида Суртайши ҳузурида бўлган зиёфат тафсилоти ибратлидир. Зиёфатга ташриф буюрганлар қўлларига кишан урилган саркопликларни кўриб ғазабга келадилар. «Буларнинг гуноҳи нима? — деб сўрашади Суртайшидан. — Нега уларни молдек ҳайдаб келдинг? Нега занжирбанд қилдинг? Улар сени қийнаганмидилар? Улар сени хонавайрон қилишганмиди? Сен уларнинг мамлакатига бостириб кириб таладинг, шаҳарларини қонга булғадинг, боғларига ўт қўйдинг. Ахир инсон учар ғоз эмас-ку, уни овласанг. Ўз мол-мулкинг етмагандек бутун бир халқни қон қақшатдинг. Лаънатлар бўлсин сенга, Суртайши! Биз сенинг зиёфатингдан хазар қиламиз».

Бу нидода халқнинг дарду алами, изтироби, золимлар очкўзлигидан нафрати баралла янграйди. Айни вақтда бой ва феодаллар зулмидан озод бўлишга интилган халқларнинг орзу-умидлари муштараклигидан далолат беради. Ҳукмдор зиёфатидан воз кечган меҳмонлар дадилликлари, ҳақиқатни юзига айтганликлари учун Суртайши томонидан дарҳол қаттиқ жазоланадилар.

Бу эса инқилобдан аввал ҳукмрон синф истаган номаъқулгарчиликларни қила олишини билдиради.

Эпос қалмиқлар ўртасидаги синфий табақаланишни кўрсатади. Камбағаллар бойларга қарши бош кўтара бошлайдилар.

Асардаги ватанпарварлик туйғулари унинг умрбоқийлигини таъминлаган. Ўз ватанига муҳаббат, келажакка ишонч, халқ озодлиги ва мустақиллиги учун кураш қувончи ана шу туйғулар қаторига киради.

Л. КЛИМОВИЧ.

СУД ҲУКМ ЧИҚАРДИ

МОСКВА, 14 февраль. (ТАСС мухбири Н. Демидов). Бугун СССР Олий суди жиноий ишлар суд коллегияси Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг собиқ раиси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг собиқ секретари Е. Айтмуратов иши юзасидан шундай ҳукм чиқарди: Е. Айтмуратов мол-мулки мусодара қилиниб, ўн йиллик муддатга озодликдан маҳрум этилиб, кучайтирилган режимли ахлоқ-тузатиш меҳнат колониясида сақлашга ҳукм қилинди. У 49.000 сўм миқдорида пора олганликда айбдор деб топилди.

Иш юзасидан раис — СССР Олий судининг аъзоси М. Каримов, халқ маслаҳатчилари В. Смирнов ва А. Жмуйдзинавичюс, давлат айбловчиси — СССР Прокуратураси бошқармасининг катта прокурори О. Анкудинов, ҳимоячи — адвокатлар Москва шаҳар коллегиясининг адвокати В. Рябенкодан иборат составда суд коллегиясининг мажлиси бўлиб ўтди.

Суд 1970—1984 йиллар мобайнида ўз масъул мавқеидан ғаразли мақсадларда фойдаланиб, Айтмуратов хизмат юзасидан ўзига бўйсунган ходимларидан, шунингдек Ўзбекистон ССРнинг турли совет ва партия органлари раҳбарларидан ҳамда бошқа мансабдор кишилардан уларга ёрдам кўрсатганлиги, ҳомийлик қилганлиги ва ишда қўллаб-қувватлаганлиги учун кўп маротаба пора олганлигини аниқлади. Дастлабки тергов органлари Айтмуратовни 17 кишидан пора сифатида 80.500 сўм олганликда айблади. Бироқ, суд Айтмуратовнинг 7 кишидан пора олганлиги ҳақидаги 12 ҳолатни исботланмаган, деб айбловдан чиқариб ташлади.

Муҳаррир ўринбосари
Н. ЁҚУБОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги

ҲУРМАТЛИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР!

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ОРЖОНИКИДЗЕ РАЙОНИДАГИ

12-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ 1990-1991 ўқув йилига ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

кенг ихтисосли тракторчи-машинист (ремонт қилиш слесари ва автомобиль ҳайдаш билан), **чорва молларига ветеринар ишлов бериш операторлари, асаларичи, чорвачилик ферма ва комплексларида сут маҳсулотларини ҳисобга олиш ва химиявий бактериологик анализ қилиш лаборантлари.**

Билим юрти 1962 йилдан буён қишлоқ хўжалигида ишлаш учун малакали кадрларни тайёрлаб келмоқда.

Малакали ишчилар тайёрлаш учун билим юртида барча шарт-шароитлар муҳайё этилган. Ўқув кабинетлари барча замонавий асбоб-ускуналар, кўргазмали қуроллар ва техникавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. Танлаган касбингиз бўйича барча ўқув қуроллари мавжуд бўлиб, касбингизни пухта эгаллашга имкон беради. Барча ўқувчилар стипендия, тўрт маҳал бепул иссиқ овқат, кийим-бош ва ётоқхона билан таъминланадилар.

Билим юртида бадиий ҳаваскорлик тўгараги, фото тўгараги, футбол, волейбол, баскетбол, кураш, бокс, стол тенниси тўгараклари мунтазам ишлаб туради.

Алоҳида футбол майдони, отиш тири мавжуд.

Ўқиш давомида ўқувчилар Ватанимизнинг гўзал ва қаҳрамон шаҳарларига экскурсияга борадилар.

БИЛИМ ЮРТИНИ АЪЛО БАҲОЛАР БИЛАН ТУГАТГАНЛАР ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИГА ЎҚИШГА КОНКУРССИЗ КИРИШ ҲУҚУҚИГА ЭГА БЎЛАДИЛАР.

Ўқиш муддати — 3 ва 1 йил.

Кенг ихтисосли тракторчи-машинист (ремонт қилиш слесари ва автомобиль ҳайдаш билан) группаларига фақат 8-синфни битирган ўқувчилар қабул қилинади.

Қолган мутахассисликлар бўйича 3 йиллик группаларга 8-синфни битирган ва 1 йиллик группаларга 10-синфни тугатган йигит ва қизлар имтиҳонсиз қабул қилинади.

ЎҚИШ 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, 8 ёки 10 синфни битирганлиги ҳақида шаҳодатнома, турар жойидан справка, 6 дона 3х4 см. ҳажмдаги сурат, медицина справкаси (086-форма), туғилганлик ҳақида гувоҳнома.

ҚАБУЛ КОМИССИЯСИ ҲАР КУНИ СОАТ 9 ДАН 17.00 ГАЧА ИШЛАЙДИ.

Билим юртининг адреси: Тошкент область, Оржоникидзе райони, «Геофизика» посёлкаси.

Тошкент шаҳридан 1, 16, 24-автобусларнинг «Троицкий муюлиши» бекатигача борилади. Горький метро станциясидан 63-автобусда охирги бекатгача.

ДИҚҚАТ, ДИҚҚАТ!

Чинакам халқ педагоглари бошларида қилич ўйнатиб турганларида ҳам ўқитишни давом эттирганлар. Уларнинг ўз «дорилфунунлари» бўлган. Не бахтки ана шу зиё даргоҳлари ҳанузгача ишлаб келмоқда.

ДАСТАВВАЛ «НУР», КЕЙИНЧА «ЗИЁ» НОМИ БИЛАН ЮРИТИЛГАН БИЗНИНГ ТИЛ ВА ЁЗУВ ЎРГАТУВЧИ КООПЕРАТИВИМИЗ ЭНДИ

«СОТИМХОН» ДЕБ АТАЛАДИ.

У ЭНГ АВВАЛ «ХАЛҚ ДОРИЛФУНУНЛАРИ» ҚУДРАТИГА ТАЯНАДИ ВА ЯШИРИН ТАЪЛИМ ДАРГОҲЛАРИНИНГ ЁРУҚҚА ЧИҚИШЛАРИ УЧУН ЁРДАМ БЕРАДИ.

«СОТИМХОН» — қисқартма сўз (аббевиатура) бўлиб, «Совет Иттифоқи Меҳнаткашларининг Хоҳиш, Орзу, Ниятлари» деган маънога эга. Модомики, савод чиқариш ва тил ўрганиш кўп миллатли Иттифоқимиз меҳнаткашларининг «хоҳиш, орзу, ниятлари» экан, «Сотимхон» бу хайрли ишга жону дили билан кўмаклашади: ўқитади, саводли кишиларни бирйўла (экстерно) имтиҳон қилиб, саводини тасдиқловчи «Гувоҳнома» беради.

ЎҚИШ ВА ИМТИҲОН ҲАҚИ — ЭЛ ҚАТОРИ.

«СОТИМХОН» — Ўзбекистон Халқ таълими министрлиги республика ўқув-методик маркази ҳамда Тошкент Давлат дорилфунуни Шарқ факультети билан мустаҳкам ҳамкорликдаги ягона зиё даргоҳи. Маърифат нуру зиёсига ташна кишилар учун «Сотимхон» бағри ҳамиша очиқ.

Мурожаат учун адрес: 700003, Тошкент 3, (Бешёғоч), Арпапоя кўчаси, 9 «а»-уй.

«СОТИМХОН» кооперативи.

«СОЮЗРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»—КОНКУРС ҒОЛИБИ

Йўл ҳаракати хавфсизлиги инсон ҳаёти ва саломатлиги билан боғлиқ долзарб масаладир. Статистика маълумотлари далолат беришича, бу соҳадаги аҳвол кишида жиддий ташвиш туғдиради. Йўл-транспорт ҳодисалари кўп содир бўлмоқда. Шунинг учун ҳам матбуот, оммавий ахборот воситалари ҳаракат хавфсизлиги муаммоларига кейинги пайтларда катта эътибор беришаётгани бежиз эмас.

Газета ва журналларда йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш масалаларини ёритиш юзасидан «Инсон ва автомобиль» шиори остида ўтказилган республика конкурси якунлари чиқарилди.

Биринчи мукофот қишлоқ йўлларида ҳаракат хавфсизлиги бўйича мунтазам материаллар эълон қилаётган «ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ» — «СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА» газетасига берилди.

Республика «ЁШ ЛЕНИНЧИ» ҳамда Тошкент областининг Оржоникидзе районида чиқадиган «КОММУНИЗМ ТОНГИ» газеталари редакциялари иккинчи мукофотга сазовор бўлдилар.

«ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ», Қашқадарё областининг Шаҳрисабз шаҳрида чиқадиган «КОММУНИЗМ БАЙРОҒИ» ҳамда Хоразм область Боғот районидаги «ЛЕНИН ЙЎЛИ» газеталарининг редакциялари учинчи ўринга лойиқ деб топилдилар.

ЛАТИФАЛАР

Афанди ўз эшагини мачитга совға қилмоқчи бўлди. Бундан имомнинг оғзи қулоғига етди. Ахир, мачитда ҳам эшакбоп иш топилиб турарди-да.

— Ташвишланманг, мулла Насриддин, эшагингиз қаровсиз қолмайди, — деди имом. — Озуқаси, сувидан хабардор бўлиб турамиз.

— Бу камлик қилади, — эътироз билдирди Афанди.

— Сабаб?

— Биринчидан, менинг эшагим оғир меҳнатга одатланмаган. Иккинчидан, табиат унга қудратли ҳамда ажойиб овоз ато этган. Шундай экан, менинг эшагим хизматкорликка эмас, сўфиликка муносиб!

* * *

Маслаҳат, насиҳатларга қулоқ осмайдиган бир йигит Афандига зорланди:

— Шу, кечадан бери қулоқларим оғригани-оғриган. Энди нима қилдим-а? Улардан ажралиб қолмасам, деб қўрқаман.

— Э, сира койинманг, ўзи ярамас қулоқлар эди! — илжайди Афанди.

М. ТОШБОЕВ.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»—
«СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском и русском языках.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 32-56-21, 33-16-27-, 32-54-41, Масъул котиб — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими — 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими — 32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 33-54-33. 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими — 32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими — 32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 32-56-39. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Таржима бўлимлари — 32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Р. — 01104. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Д. 1136. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12